

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inzerate) Sarajevo 7.545, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene Inzeratom:Enostopna petlitna vrsta
malih oglasov po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljki in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v gotovini.**Žerjavove sanje.**

Truden človek se vleže v posteljo in zaspi. V spanju pa se mu začne kazati čudne slike. Slike, ki imajo nekako medsebojno zvezo, ki so čisto logične, pa tudi slike, ki so včasih naravnost fantastične, brez vsake zveze. Take logične in neložne slike imenujemo sanje.

Tudi Žerjav se vleže, če je truden, in tudi on zaspi. V spanju pa doživlja čudne reči. Najbolj čudne doživlja v svojem političnem spanju.

V svojem političnem spanju in v svojih političnih sanjah gleda Žerjav samega sebe, kako vlada v Sloveniji. Samega sebe gleda na visokem prestolu, cela Slovenija pa leži pred njim na kolenih. Vse se mu priklanja, vsi mu kade: Kmetje kličejo živijo, delavci ga pozdravljajo, otroci mu mahajo z rokami, trgovci mu kade z miro in s kadilom in obrtniki mu prinašajo svoje izdelke v dar. V ospredju pa stoji ljubljanski škof, ki ga blagoslovlja, takoj za škofom pa kleči g. Bamberg, ki mu poklanja »Delniško tiskarno«. Lepa, naravnost veličastna slika, primerna za avlo bodočega JDS-univerze v Ljubljani. Nad nešteto klanjajočo se množico pa se razprostira sinje nebo z malimi sivimi oblaki v ozadju. Izza oblakov pa moli svojo koderasto glavico nedolžni angelček »Agromerkur«.

In v tej sanjski veličastnosti vlada Žerjav v Sloveniji. Manjkata mu le še žezlo in škrlat. Pa to nič ne dě. Tudi neki Ivan Cankarjev kralj je bil oblečen samo v dolgo srajco ...

Take lepe sanje bi Žerjavu iz srca privoščili, če bi se moč zadovoljil samo z lepimi sanjami. On pa s sanjami ni zadovoljen, on hoče vladati tudi dejansko, v resnici.

To je pa popolnoma druga zadeva. Realno življenje niso sanje.

Žerjav ne želi vladati samo v sanjah, ampak tudi ob belem dnevu. On bi rad videl, da bi se mu tudi ob belem dnevu klanjala vsa Slovenija, mu prinašala bogate darove in mu kadila. Toda Slovenija je čudna stvar. Žerjav čaka nanjo, a Slovenije ni in je ni. Pred Žerjava ne pride in ne pada predenj na kolena, kakor se to tako lepo vidi v sanjah.

Žerjav pa hoče imeti Slovenijo pred seboj na kolenih, če ne zlepa, pa zgrda. Na kolena, to je njegovo povelje. In če je ne more spraviti na kolena sam, jo bo pa spravil na kolena s tujo pomočjo.

Zato dela tako kakor delajo v podobnih slučajih vsi politični sanjači. On proglašuje sebe in svoje pristaše za edin »državotvoren« element. Zakaj dela on to? Zato, da bi ga slišali — drugi in mu pomagali. On proglašuje vse svoje protivnike za »prevratne elemente«. Zakaj? Da bi ga slišali drugi! On proglašuje vse člane SLS za »separatiste« — zakaj? Da bi ga slišali drugi! Drugi, ki imajo v rokah vso državno moč, in od katere bi tako silno rad vjel Žerjav v svoje roke vsaj en peceljček!

On ve čisto dobro, da »protidržavni« elementi v Sloveniji n. i. Slovenci so danes že toliko pametni, da vedo, da je državna organizacija vsakomur potrebna. Kljub temu nas pa Žerjav vse skupaj proglašuje za »protidržavne«, ker upa, da mu bodo »oni drugi«, ki imajo vso moč in vso oblast v svojih rokah, dali vsaj košček svoje oblasti, s katero bo krotil Slovenijo.

On stika za »prevratnimi elementi« v Sloveniji. Zakaj? Ker bi rad zavladal nad Slovenijo s tujo pomočjo.

On stika za »separatisti«. Zakaj? Ker bi rad zavladal nad Slovenijo s tujo pomočjo, da bi mu tuja pomoč uresničila njegove — sanje!

On ve prav dobro, da v Sloveniji ni ne protidržavnih, ni ne prevratnih in ni separatističnih elementov. Ker pa on take »elemente« potrebuje, da doseže svoj cilj vladanja, mora jo tukaj biti in če jih v resnici ni, jih je treba narediti po vzorcu znanega patrona ledu.

Računi Žerjava so zelo enostavni: Gospodom bom povedal, da jim preti neka »nevarnost«, gospodje mi bodo zato hvaležni in iz hvaležnosti mi bodo dali vlado — moje lepe sanje pa bodo postale še lepša resnica.

Toda vara se Žerjav s svojo JDS vred

v svojih lepih sanjah. Slovensko ljudstvo ne sanja, ampak bdi! Bdi tudi ponoči, ne samo podnevi. Slovensko ljudstvo silno razločuje lepe sanje od trde resnice. Slovensko ljudstvo se zaveda, da danes silno trpi in išče pomoči za svoje trpljenje v samem sebi in v

svoji lastni moči, odločno pa odklanja vsako tako pomoč, ki ni nobena pomoč, ampak samo podaljšanje starega trpljenja. Zato odločno odklanja Žerjavove sanje in vse njegove nasilne metode za uresničenje njegovih sanj in pravi:

Žerjav je doigral. — Žerjav naj gre!

Kralj se je vrnil v Belgrad.

ZIVAHNOST V POLITIČNIH KROGIH. — PARLAMENTARNI KROGI ZA PRAVO LJUDSKO VLADO. — NAPETO RAZMERJE MED PAŠIČEM IN JOVANOVIČEM. — NOVE INTRIGE SVETOZARJA PRIBIČEVIČA.

Belgrad, 16. julija. (Izv.) Dopoldne se je vrnil kralj Aleksander. Njegova vrnitev je izzvala v vseh političnih krogih veliko živahnost. V Belgradu se je zbralo precejšnje število poslancev, ki so pretresali položaj in se posvetovali o načinu, kako je treba rešiti krizo v kateri se nahaja država. Razen Pribičevićevih pristašev in dveh ali treh radikalov smatrajo vsi ostali krogi, da so možne razne rešitve razen ene. Če se bo gledalo pri reševanju krize na dobrobit države in naroda, ne bosta dobila Pašić-Pribičević volivnega mandata; razlogi za tako kombinacijo leže na dlani. Tekom kratkega razdobja, ko se je nahajala na vladi klika Žerjav-Marković, je ljudstvo v vseh krogih in po vseh krajih države pokazalo, da ne mara protiljudske vlade in želi vlado, ki bo spoštovala njegovo voljo. Tako vlado si žele vsi parlamentarni krogi in je položaj v tej smeri že dovolj razčiščen, da ni nobenega dvoma, da bodo spletke ostale brez uspeha. Vrniti se moramo na parlamentarna tla.

Današnje »Novosti« poročajo: Kakor smo javili, bo s kraljevim prihodom nastala velika aktivnost. Ko se je zvedelo, da kralj prihaja, je postala živahnost zlasti v radikalnih vrstah zelo velika. Obe radikalni struji sta pričeli konferirati in menjavati svojo taktiko. Zdi se, da je razmerje med g. Jovanovićem in g. Pašićem zelo napeto in se bo koj, ko se bo kriza pričela reševati, videlo, katera grupa ima več nad na uspeh. Jovanović bo najbrže odločno nastopil, dasiravno vrše nanj velik pritisk in bo imel velike težave, če bo hotel uničiti vse Pašić-Pribičevićeve intrige in namere. Brez dvoma bo imel Jovanović večino kluba za seboj. Pričakuje se, da bo tudi ob tej priliki Pribičević naredil obupne napore, da bi onemogočil koncentracijo in kombinacijo brez samostojnih demokratov. G. Večeslav Vilder je po nalogu g. Pribičevića pripravil v notranjem ministrstvu material za denunciacije, ki jih bo porabil Svetozar Pribičević na dvoru.

PAŠIČ PODA DANES PISMENO OSTAVKO. — INTRIGE ZA VOLIVNO VLADO. — JOVANOVIČEV KABINET NA VIDIKU.

Belgrad, 16. julija. (Izv.) Kralj se je danes popoldne odpeljal z avtomobilom na Topčidersko brdo na svoje posestvo. Vrnil se je v dvor šele po 7. uri zvečer. G. Pašića ni sprejel. Ta je čakal v predsedstvenem kabinetu do 7. ure. Med tem časom je s svojimi najintimnejšimi prijatelji izdeloval pismo motivacijo o demisiji svojega

kabineta. Pašić bo dal to pismo ostavko na avdienci jutri dopoldne. Iz zanesljivega vira zvemo, da se pismena motivacija o demisiji naslanja na tezo o nevdržnosti položaja in se poudarja, da je edini izhod v volitvah. Pašić in Pribičević skušata s to tezo prejudicirati kraljevo odločitev v krizi. Splošno se smatra pa, da bo iz te ostavke izšla parlamentarna vlada g. Ljube Jovanovića. Vsekakor bo Jovanović stopil v stik z opozicijskim blokom. Zato je danes dr. Korošec v sporazumu z Davidovićem poklical v Belgrad g. Spaha in predstavnike HRSS, da bi opozicijski blok sklepal o svoji taktiki. Smatra se, da bo Jovanović vztrajal pri svoji akciji. Vsi koraki opozicijskega bloka pa bodo narejeni sporazumno.

Belgrad, 16. julija. (Izv.) Ljuba Jovanović je imel danes dopoldne dolgo konferenco s Mišo Trifunovićem in Markom Gjuričićem. Ta konferenca je v zvezi z njegovo akcijo in se smatra, da bo Jovanović v slučaju nadaljnjih intrig od Pašićeve strani zahteval, da se skliče radikalni klub. Nato bo Jovanović z večino glasov odločil o rešitvi položaja.

PAŠIČ SE ZANAŠA NA OFICIRJE!

Belgrad, 16. julija. (Izv.) Današnje »Novosti« prinašajo poročilo: V političnih krogih se je včeraj in danes mnogo govorilo o sestanku g. Pašića z nekaterimi oficirji na Topčideru. Govori se, da namestnik Pašić z njih pomočjo izvršiti pritisk da bi dobil volivni mandat in onemogočil druge kombinacije. Med tem se pa na razne načine izvršuje pritisk na nekatere častnike, ki so se protivilo Pašićevemu režimu.

NAŠI POSLANCI V BELGRADU.

Belgrad, 16. julija. (Izv.) Tekom včerajšnjega in današnjega dneva je prišlo v Belgrad več poslancev Jugoslovanskega kluba, da bi se posvetovali o položaju, nastalem vsled nemirov in neredov, ki jih izziva Žerjavova stranka v Sloveniji. Posvetovali so se seveda tudi o političnem položaju. Pričakuje se, da bodo nekateri poslanci prišli še jutri v Belgrad.

ŽERJAVOVA AGITACIJA.

Belgrad, 16. julija. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se je danes mnogo govorilo o agitaciji samostojnih demokratov v Sloveniji, ki agitirajo s parolo: kdor je proti Žerjavu, je proti kralju. Tako agitacijo splošno obsojajo in je posebno v radikalnih krogih izzvala veliko ogorčenje.

sebno obvestilo, zakaj je bila razpuščena »Neodvisna delavska stranka«. Govori se o podzemni borbi te stranke, ker je imela tajne organizacije, zveze z inozemstvom, da je dobivala denar z inozemstva in da je povzročala nemire v celi državi. Omenjajo se med tem tudi nemiri v Trbovljah, in sploh, da je bilo vse njeno delovanje proti državnim interesom. Vsled tega je moralo ministrstvo izdati naredbo, naj se s silo razpuste vse komunistične organizacije, naj se že skrivajo pod kakršnimkoli imenom. Ta komunikacija je obširno prikrojen z jasnim namenom, da bo vlada v sedanji krizi delala z njim »stimungo« v prid Pašić-Pribičevićem tezam.

Velika bitka z Arnavti.

Belgrad, 16. julija. (Izv.) Belgrajski listi poročajo zanimivo poročilo o veliki bitki med arnavtskimi nezadovoljnimi in našo redno vojsko: Sinoči 14. t. m. ob 7. zvečer je veliki župan kosovske oblasti Janko Spasojević odšel s Kosovske Mitrovice obenem s komandantom artilerijskega polka Stojanovićem in podpolkovnikom

Veličim ter dvema četama pehote in eno baterijo v Drenički srez. V mestu ni nobeden vedel za njih namen. Tekom noči so obkolili kraj Galipe in tri sosedna sela. V Galipe se je mudil Azem-beg s pristaši in Mehmed-Alija. Rano v jutro je poslal veliki župan enega orožnika z nekaterimi spremljevalci, da pozove Azem-bega naj se uda. Ker so odposlance napadli, je župan zapovedal napad na vas. Borba se je vršila včeraj cel dan. Padlo je 15 orožnikov in vojakov, 12 je ranjenih. Na arnavtski strani pa je baje 200 ljudi mrtvih. V borbi, ki je končala šele okrog polnoči, je sodelovala tudi artilerija in je razrušila selo. Vse te vesti pa je treba vzeti z veliko previdnostjo.

Londonska konferenca.

Včeraj se je sešla v Londonu zavezniška konferenca, ki ima namen, da reparacijsko vprašanje končnoveljavno reši ali v najslabšem slučaju premakne z mrtve točke. Temelj tvori Dawesovo poročilo. Stališče zaveznikov je v glavnih vprašanjih še vedno dokaj različno, vendar delata Anglija in Francija velike napore, da se najde neko soglasje. Angleško stališče bi bilo v glavnem naslednje: 1. Dawesovo poročilo naj se v celoti sprejme. 2. Nemška vlada se obveže, da bo ukrenila vse zakonske, upravne in druge odredbe, ki ji jih zahteva poročilo do roka, ki ga ugotavlja zapisnik. 3. Ako Nemčija izpolni vse postavljene pogoje, ji zavezniki jamčijo, da se v določenem roku odpravijo vse gospodarske in finančne sankcije, ki so se temeljem versailske pogodbe odredile v zasedenem ozemlju in izven njega; ta rok se določi približno 14 dni po roku v točki 2. 4. Zavezniki se obvežejo, da se sankcije ne obnove, razen v slučajih, ki jih navaja

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

16. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu promet dalje slab, blaga mnogo na razpolago, Narodna banka ni intervenirala. V ostalem tendenca rezervirana. V Curihu se je dvignil dinar od 6.40 na 6.45. — Na efektinem trgu mnogo blaga.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 15. julija.)

Dunaj 0.1183—0.1203 (0.1190—0.1210), Italija 3.625—3.655 (3.6525—3.6825), London 368.65—371.65 (371.25—374.25), Newyork 84 do 85 (84.30—85.30), Pariz 4.35—4.40 (4.4125 do 4.4525), Praga 2.4875—2.5175 (2.51—2.54), Curih 15.34—15.44 15.60—15.70), efekt. dolarji 83—84 (83.50—84.50).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 128 do 127, Jugoslavenska banka, Zagreb 100 do 116, Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana 220—250, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Srpska banka, Zagreb 139—140, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb, 120, Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Zagreb 1000 do 1050, Narodna šumska industrija, Zagreb 80, Našica 80—92, Guttman 725—775, Slavonija 92 do 94, Združene papirnice, Vevče 145, 7 odst. drž. inv. posojilo 65, Vojna odškodnina 122 do 124.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 15. julija.)

Belgrad 6.45 (6.40), Berlin 1.30 (1.30), Budimpešta 0.0065 (0.0067), Italija 23.65 (23.55), London 23.95 (23.88), Newyork 549 (544), Pariz 28.20 (28.30), Praga 16.25 (16.05), Dunaj 0.007725 (0.0077).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 16. julija. (Izv.) Devize: Belgrad 838—842, Budimpešta 0.86—0.88, Kodanj 11.280—11.320, London 309.500—310.500, Milan 3059—3071, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3652—3668, Varšava 13.550—13.650. — Valute: dolarji 70.460—70.860, angleški funt 307.700—309.300, francoski frank 3625—3655, lira 3070—3090, češkoslovaška krona 2097 do 2113.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 16. julija. (Izv.) Devize: Lira 146.75, Zagreb 40.25, Pariz 157.50, London 148.425, Newyork 83.95.

Dawesovo poročilo. Ugotovitev, ali je podan tak slučaj, se ne poveri reparacijski komisiji, ampak drugi avtoriteti. Kot zadnje sredstvo velja Zveza narodov ali njen finančni odbor. 5. Dvome, ki bi nastali med strankami glede zapisnika in njegove interpretacije, naj reši mednarodno sodišče. Francija ljubosumno bdi pred vsem nad versaillesko mirovno pogodbo in ni pripravljena pristati na ničesar, kar bi avtoriteto te pogodbe kakorkoli kršilo. Dawesov načrt pa ni čisto v soglasju z doležniki te pogodbe, zato je težko upati, da bi Francija nanj pristala v celoti, kakor to želi Anglija. Zato prevladuje v presoji mogočih uspehov londonske konference na splošno pesimizem. Sicer pa Francija svojih zahtev ni objavila, kakor je to storila Anglija, in podrobnosti njenega stališča niso znane. Herriot je le na splošno izjavil, da bo Francija v Londonu zastopala stališče, kakor ga je on označil v svojem govoru v zbornici in senatu. Predvsem pa da bo vztrajala na tem, da se prepušči odločanje v slučaju, ako Nemčija ne bi izpolnjevala pogojev, ki jih predpisuje načrt strokovnjakov, reparacijski komisiji. Ta komisija pa zahtevaj od ameriške vlade, da pošlje svojega delegata, ki naj predseduje sejam, v katerih se bo sklepalo o nemških nedostatkih in zamudah v izvrševanju strokovnjaškega načrta. Ako Amerika ne bi hotela poslati svojega delegata, je Herriot za to, da naj v vprašanjih, v katerih se reparacijska komisija ne bi mogla zediniti, vrši vlogo arbitra ameriški delegat, najsi tudi ne prisostvuje sejam. — Na Angleškem so pripravljene, da do skrajnih meja vpoštevajo stališče Francije. V parlamentarni seji dne 15. t. m. je imel Chamberlain velik govor, v katerem je v imenu konservativne stranke izjavil, da mora imeti angleška politika v reparacijskem vprašanju pred očmi trije: da se popolnoma izvrši versailleska pogodba, da se ohrani antanta in končno, da se sprejme Nemčija, ako zadosti zahtevam strokovnjaškega načrta, v Zvezo narodov. Sicer je bil pa že Mac Donald v Parizu zatrdil, da Anglija noče ničesar, kar bi kršilo versaillesko pogodbo.

V poučenih krogih trde, da londonska konferenca ne bo imela javnih sej in da bodo o poteku posvetovanj izdajali samo uradna poročila.

* * *

London, 16. julija. (Izv.) Konferenco je otvoril Mac Donald danes dopoldne ob 11. uri. Delegati bodo jutri pretresali program konference.

London, 16. julija. (Izv.) Pri otvoritvi konference je Mac Donald izjavil, da se bo konferenca bavila izključno z izpeljavo Dawesovega načrta. Francoski ministrski predsednik Herriot je rekel, da gre za to, da se spravi v soglasje interesi naroda, ki so se med vojno med seboj pobijali. Ameriški poslanik Kellogg je izjavil, da prihajajo Američani na konferenco z istim duhom in z željo, da služijo miru. Tudi japonski, italijanski in belgijski zastopnik so izjavili, da bodo radevolje sodelovali na konferenci, da se najde izhod iz svetovne krize.

Za predsednika konference je bil izvoljen Mac Donald. Nato se je ugotovil dnevni red. Vsak dan se bodo objavljala uradna poročila. V odsekih bo imela vsaka velesila po štiri zastopnike, Jugoslavija, Grška, Portugalska in Romunija pa po dva.

HERRIOT V LONDONU.

London, 16. julija. (Izv.) Francoski ministrski predsednik Herriot je včeraj prišel v London. Na kolodvoru ga je sprejel in pozdravil Mac Donald.

AMERIŠKI OPAZOVALEC.

London, 16. julija. (Izv.) Ameriški opazovalec na londonski konferenci je imel

pred svojim odhodom v Evropo važno posvetovanje s predsednikom Coolidgeom in z državnimi tajniki Hughesom in Mellonom. Javno mnenje v Ameriki pozdravlja londonsko konferenco in pravi, da bo Amerika tudi glede ureditve medzavezniških dolgov postopala zelo lojalno, če Evropa prizna svoje obveznosti.

POGOJI ZA USPEH LONDONSKE KONFERENCE.

London, 16. julija. (Izv.) Poročevalec Reuterjevega urada je spremljal Herriota na potu v London. Spotoma mu je rekel Herriot med drugim, da je glavni pogoj za uspeh konference dobra volja Anglije, Francije, Italije in Belgije, da se reparacijski problem hitro reši. Zato je Herriot Mac Donaidu za njegov trud zelo hvaležen.

SKLEPI REPARACIJSKE KOMISIJE.

Pariz, 16. julija. (Izv.) Reparacijska komisija je sklenila, da zahteva pred uveljavljanjem Dawesovega načrta izpolnitev sledečih točk: 1. Nemčija mora v parlamentu sprejeti vse zakone, ki so potrebni za izvršitev Dawesovega načrta. 2. Izdati pravomočno zlat denar. 3. Postaviti mora kontrolne organe za železniške dohodke in 4. dobiti mora posojilo v znesku 800 milijonov zlatih mark.

Obsojeni fašisti.

Rim, 16. julija. (Izv.) Zaradi zlorab z ricinovim oljem sta bila obsojena dva fašista in sicer eden na 8, drugi pa na 9 let težke ječe.

OLIMPIJADA V PARIZU.

Pariz, 16. julija. (Izv.) Predsednik republike Doumergue je danes sprejel delegate društev, ki se udeležijo olimpijade v Parizu.

ŽELEZNIŠKI TARIFI V ROMUNIJU.

Bukarešt, 16. julija. (Izv.) Od 1. avgusta dalje bodo zvišani železniški tarifi za 25 odstot., od 1. oktobra naprej pa za 50 odstot. Komisija je predlagala zvišanje na 250 odstot.

JUŽNA ŽELEZNICA.

Rim, 16. julija. (Izv.) Prihodnja in zadnja seja Južne železnice se bo vršila letošnje poletje v Genovi.

POLET OKOLI SVETA.

London, 16. julija. (Izv.) Ameriški letalci so došli semkaj.

ODSTOP YUBE.

Rim, 16. julija. (Izv.) V Londonu sta danes Mac Donald in italijanski poslanik Marchese della Toretta podpisala končno pogodbo o odstopu dežele Yuba.

GOZDNI POŽARI V AMERIKI.

Pariz, 16. jul. (Izv.) Iz San Franciscu poročajo, da gore skoro ob celi kalifornijski obali razsežni gozdovi. Škoda znaša več milijonov dolarjev.

VELIK ŠTRAJK V PEŠTI.

Budimpešta, 16. julija. (Izv.) V fabriki Hofherr je začelo stavkati okoli 3000 delavcev.

Budimpešta, 16. julija. (Izv.) Štrajk je bil danes zjutraj končan.

Dr. Žerjavove zveze s komunisti.

V potu svojega obraza skuša dr. Žerjav dokazati, da so »klerikaleci« velikanski politični prijatelji komunistov, on pa da s svojo Orjuno preganja samo državni nevarne komunistične prevratnike. In ker so »klerikaleci« v zvezi s komunisti, je treba ubiti tudi te. Da bo dr. Žerjav vedel, kje mora še ubijati in pobijati razne komuni-

stične prijatelje, mu za danes sporočamo tele podatke:

Pri zadnjih občinskih volitvah so v Št. Vidu nad Ljubljano komunisti in demokrati skupno volili in skupno nastopali.

Na Ježici pri Ljubljani je bila že pri- glašena vezava Žerjavove gospodarske in komunistične socialistične kandidatne liste in je bila preklicana tik pred volitvami s strani delavske liste vsled trboveljskih dogodkov.

V Črnomlju so Žerjavovi demokratje napravili s komunistično kandidatno listo pakt, po katerem bodo komunisti in vsi napredni elementi enotno nastopali pri volitvi župana.

V Št. Jerneju na Dolenjskem je izvoljen na kandidatni listi gospodarske t. j. Žerjavove napredne stranke vodja tamošnjih komunistov.

V Semiču na Dolenjskem se je vezala kandidatna lista gospodarske stranke t. j. Žerjavova z delavsko kandidatno listo, na kateri so kandidirali socialisti in komunisti.

V Šenčurju pri Kranju sta Gospodarska lista, ki je napredna in komunistična nastopali skupno v boju proti SLS.

V D. M. Polju so komunisti nastopali do trboveljskih dogodkov skupno s samostojnimi kmeti, samo da bi preprečili zmagovanje SLS.

Na Dobravi pri Ljubljani so se zvezali proti naši stranki JDS, SKS, komunisti in socialisti.

V Dobrunjah pri Ljubljani sta bili vezani listi gospodarske stranke in lista združenih delavcev, na kateri so kandidirali komunisti.

„In Judež je odšel in se obesil.“

Evang. Mateja.

Iz zunanje politike.

* *Pred sklepom angleško-ruske pogodbe.* Iz Londona poročajo, da se bližajo pogajanja za angleško-rusko trgovinsko pogodbo in revizija bivših mednarodno-pravnih gospodarskih pogodb med Anglijo in carsko Rusijo svojemu zaključku. Angleško-ruska pogodba je gotova stvar.

* *Ruski opazovalec na bodočem zborovanju Zveze narodov.* Pariški »Ouvree« poroča, da bo zastopal sovjetsko vlado na septembarskem zborovanju Zveze narodov v Genfu kot posebni opazovalec Litvinov.

* *Nemčija in Turčija.* Novosadski »D. Volksblatt« je začel priobčevati vrsto člankov iz Carigrada pod naslovom »Nemštvo v Carigradu«. V prvem članku opisuje pisek, kako globoko je padel nemški ugled v Turčiji. Pred vojno in začasno vojne je nemštvo v Turčiji predstavljalo silo, danes predstavlja komaj še pojem, in še to nerazveseljiv. To pa ni toliko zakrivil nemški poraz ob sebi, ampak Nemci sami, ki so se obnašali v Turčiji nasproti domačinom na svoj znani naduti način. Kot zgled za mišljenje, ki velja danes med Turki o Nemcih in Nemčiji, navaja članek izjavo, ki mu jo je nedavno odkrito podal neki izobražen Turek, ki je študiral v Nemčiji. Mož je rekel: »Za nas je bila velika sreča, da smo izgubili vojno, kajti drugače bi bili postali nemška kolonija!«

Politične vesti.

+ »Orjuna« — Pribičević — 400.000. Kaj je to? Rebus ali uganka ne, ampak resnica. Tako-le je: V znani ljubljanski gostilni na Žabjaku, kamor zahajajo Orjunci in odkoder bodo kmalu pregnali vse poštene goste, so sedeli nedavno nekateri prvaki te »nacionalne« družbe. — Kar

Istotako so se zvezali proti SLS vsi napredni elementi s komunisti v Dolskem pri Ljubljani.

V Medvodah so komunisti kandidirali na napredni kmetijski delavski listi in demokrati agitatorji so vlačili delavce komuniste na volišče.

Kaj vse so počeli JDSarji med socialističnim in komunističnim delavstvom na dan volitev na Vrhniki, je znano. Ugotovljeno je, da so bili odlični predstavniki teh družb dogovorjeni o skupnem postopanju proti SLS.

Komunisti in demokratariji so skupno nastopali tudi v občini Ovsjše.

Ti podatki so nam trenutno na razpolago. Če bo dr. Žerjav prav, mu bomo lahko postregli še naprej. Ni namreč običajno v Sloveniji, kjer obstaja krajevna organizacija Neodvisne delavske stranke, da ne bi zastopniki JDS s to stranko paktirali, se dogovarjali, prosili in vabili Neodvisno delavsko stranko za skupen nastop z JDS proti SLS. Kjer je imela neodvisna delavska stranka manj zavedne ljudi v predsedstvu svojih krajevnih organizacij, oziroma, kjer so bili v predsedstvu Neodvisne delavske stranke ljudje, ki so bolj sovražili SLS kot JDS, se je skupen nastop pri občinskih volitvah JDSarjem posrečil. Le tam, kjer so bili komunisti odločni nasprotniki Orjunašev, je šla vsaka teh strank popolnoma samostojno svojo pot.

Ugotavljamo, da je dr. Žerjavova samostalnademokratska stranka iskala pri teh občinskih volitvah vsepovsod prilike za skupen nastop s komunisti proti SLS. Dosleden svojemu postopanju mora dr. Žerjav poslati svoje Orjunaše na vse napredne elemente širom Slovenije!

vpraša eden izmed njih navzočega prvaka: »Kaj pa onih 400.000 (štiristotisoč) Din, ki jih je nakazal Pribičević?« Prvi na to: »Molči, hudič...!« — Tako torej. Na tisoče in tisoče šolskih otrok nima za pero; šole nezakurjene sredi najhujše zime; ali: v Ljubljani imamo zavod za gluhonemo deco, ki bo moral kmalu likvidirati, ker ta šolski zavod za ubogo deco ne dobiva dovolj prispevkov; bolnice pri tem niti nimamo v mislih. I. t. d. Tu pa se razmetava in trati ljudski denar za organizacijo, koje ost je naperjena naravnost proti — ljudstvu. — Quosque tandem — abutere patientia nostra? (Naš poročevalec je čul navedeni razgovor na lastna ušesa).

+ Se je pravica, Zagrebški stol sedmice je razveljavil prepoved izhajanja »Primorskega novega lista« in »Skuškega Novega lista«, ki jo je bil odredil Žerjavov prijatelj Pribičević. Oba lista smeta sedaj izhajati.

+ *Frankovski agitatorji v Vojvodini.* V zadnjem času so začeli frankovci pošiljati svoje agitatorje med Bunjevce. Sedaj se je vmešala oblast, ki je minolo soboto v Subotici aretirala dva moška, ki sta se izdajala za delo iščoča delavca, dejansko sta pa med bunjevskim prebivalstvom delila frankovske letake in nabirala naročnike za frankovsko glasilo.

Beleške.

Aranžiran spopad pred pošto. Cela slovenska javnost je danes po vsch objektivnih poročilih prepričana, da je bil spopad pred pošto v Ljubljani aranžiran. In sicer sledi to nepobito iz sledečih dejstev: Takoj po spopadu je bilo aretiranih 20 komunistov. Takoj po spopadu sta Žerjavova organa »Narode« in »Jutro« pisala, da gre za nevarno komunistično zaroto, oziroma za tajno komunistično društvo UDR, ki je na sestanku v Verishofnu pri Ljubljani pod vodstvom Franca Sveteka sklenilo, da »pomori vso državno in nacionalistično inteligenco«. Spopad na pošti med znanim pretepačem Grubešcem in atletom Šotlerjem sta ta dva lista slikala kot premišljen in v Verishofnu sklenjen komunistični napad na »državne in nacionalistične elemente v Ljubljani«. Iz znanega socialdemokratskega Svetka je zato »Narode« napravil naenkrat pravega ruskega boljševika. Zdaj se je pa izkazalo, da je UDR čisto navadno, od dr. Koruna ustanovljeno socialdemokratsko skavtsko društvo otrok (glej našo sliko v današnji številki), kateremu je pripadal tudi pri spopadu pri pošti ustreljeni Zadravec, ki ga je »Narode« označil dan po spopadu za enega najbolj nasilnih »komunističnih« zarotnikov. Ali ne sledi iz tega in iz dejstva, da so Orjunci izzivali prvi, čisto jasno, da je spopad pri pošti bil namenoma izzvan, da se konstruira neka »zarota«, katere sploh ni? Kako naj se »Narodovo« in »Jutrovo« laganje o tej stvari drugače razlaga? To naj nam pojasni »Narodni dnevnik«!

»Narodni dnevnik« je jako dostojen list, ki skuša stati na visokem nivoju, trpi pa na tej napaki, da skuša ob koščljivih vprašanjih najti neko srednjo pot tudi tam, kjer je ni, oziroma kjer je vprašanje tako, da je mogoče odgovoriti nanj samo z odločnim Da! ali Ne! Pokojni dr. Mahnič bi dejal temu: ovin karstvo. Tako nam »Narodni dnevnik« očita, da napadamo Orjuna, dasi sami priznavamo, da so v njej idealni elementi. Na to odgovarja-

Jos. Lavtižar:

Vrata ali Planica?

(Konec.)

Tačas so v gledali na zeleni trati pastirsko koč, obdano z visokimi smrekami, izpod sten Ponce pa jim je prihajal na uho šum Save-Nadiže, peneče se po strmini. Krog in krog so jih obdajali skalnati skladi in grebeni, vsi nad 2000 m visoki.

»Stadion, ki ga ne more nihče zgraditi« je vpil Brenčič. »Jaz držim z Marico. To je veličastvo, ki nam popolno nadomešča Vrata.«

»Drugič dostavim še to,« je nadaljevala Marica, »da je Planica vso pot od železnice do tu popolno odprta, Vrata pa so zakrita z gozdi in se odpro šele takrat, ko se bližajo koncu doline.«

Doktor ni mogel več mnogo ugovarjati.

»Kje pa ima Planica kakšen Peričnik?« je vpraševal zlovoljen.

»Poglej Savo, kako se vali čez skalovje. Čeprav ne pada tako naravnost kot Peričnik, vendar ne zastaja dobi za njim.«

»Sedaj gremo k njenemu izviru« je pri- ganjal Brenčič.

»Vzemita s sabo nahrbtnik s provijan-

tom, jaz ostanem tukaj. V eni uri sta lahko nazaj« je klicala Marica za njima.

Brenčič je bil šele sedaj v svojem elementu. Samozavestno je stopal po strmi stezi navzgor ter se oprijemal s cepinom ob skalovju, čeprav bi mu bila zadostovala navadna palica, kakor je zadostovala Trčku. V dvajsetih minutah sta prišla do razpoke, iz katere se je vsipala voda ter v mogočnem slapu padala čez pečevje. Marica je mahala z robcem, kakor da bi jima hotela povedati, naj sta oprezna, toda vodopad je bil premočan, da bi bila mogla razumeti kako besedo.

Pogumni Brenčič je hotel danes na vsak način izbrati turistovsko opravilo. Zato je še od slapa plezal naprej po opasni polici. V hipu mu je spodrsnilo in ga vrglo kake tri metre raz višino. K sreči je pograbil rušev grm in se držal zanj tako dolgo, da mu je tovariš podal palico in ga potegnil k sebi.

»Vse si imel, kar potrebujejo najpred- znejši hribolaznici, pa nič ti ni pomagalo« mu je očital Trček. »Previdnost je prva, dragi moj, drugo pride pozneje. Danes si srečno prestal nevarnost, v bodoče se lahko zgodi kaj hujšega.«

Vrnila sta se v dolino, Brenčič seveda ves moker in nekoliko opraskan po rokah. Ko se je posušil na soncu, je bil zopet dobre volje. Rekel je, da bo šel kljub temu zopet v

Planico, ker tako lepe s skalovjem zaokrožene doline ni nikjer drugod v naših planinah.

Občudovali so še nekaj časa velikanske naravne zgradbe, potem pa se napotili nazaj proti železnici.

»Kako lahko pridejo v Planico tudi slabi pešci« je začela zopet Marica. »V enem dnevu napravijo to pot počasi in polagoma, ne da bi kaj trpeli. Vsakemu bom hvalila in priporočevala krasno Planico.«

»To je pa že prevelika hvala« je dejal Trček. »Planinsko društvo bi bilo vendar že davno zgradilo sijajen hotel za izletnike, če bi bila Planica tako imenitna.«

»Na to imam pa jaz pripravljen odgovor« je hitel Brenčič. »Planinsko društvo se zanima le za nekatere kraje in čestokrat za manjvažnejše, pri katerih ima velike stroške pa malo dobička ali pa še izgubo. Toliko vem, da v Planici kljub mnogemu prigrivanju ni postavilo še niti ene klopi, kar je pravzaprav vseeno, ker sem že večkrat slišal in sem tudi sam teh misli, da le kazijo naravno lepoto. Vrata so že nekoliko podobna moderni gošpici, Planica pa naj ostane krepko kmetško dedle, ki ne potrebuje umetnih dodatkov, ker je lepša brez njih. In na ta način je menda rešeno vprašanje, katera postojanka da komu bolj ugaja.«

mo sledeče: Treba je razločevati 1. načela in program kakšnega društva; 2. posamezne članke organizacije po njihovi moralni kvalifikaciji in subjektivnem prepričanju; 3. organizacijo kot moralno celoto, kakršna je in deluje in concreto. — Kar se tiče prvega vprašanja, smo že opetovano izjavili, da je nacionalistični program Orjuna liberalen in zato pogrešen, da pa ima v sebi tudi neke vrednostne elemente, ki jih je treba od zmotnih ločiti in priznati. — Kar se tiče drugega vprašanja, je v normalnih razmerah pri Orjuni pač približno tako, kakor pri vsaki drugi organizaciji; eni so idealni, drugi pa so čisto navadni koristolovci in stremuhi. — Kar pa se tiče tretjega vprašanja, je Orjuna danes, ko jo ima v rokah Žerjav, postala faktično organizacija za teroriziranje vseh domačih Žerjavovih političnih nasprotnikov, vsled česar so se v njej zbrali mnogi kriminalni tipi, ki hočejo od terorja profitirati in po ceni živeti — torej je Orjuna danes in concreto vse kaj drugega nego idealna organizacija. To je konstatiral že leta 1923. orjunaš g. Jurkovič v »Jutranjih Novostih«. Orjuno vodi danes znani psihopat, ki hodi k Žerjavu na črno kavo in tam prejema instrukcije, potem pa na odborovih sejah Orjune z revolverjem v roki izsiljuje sklepe po Žerjavovih »uputah«. Zato je nekaj res idealnih odbornikov Orjune že demisioniralo, ker se jim je zdelo pod častjo, da inteligentne ljudi komandira duševno nenormalen človek. Toliko za danes, jutri pa več.

Za objektivnost se poteguje večerajšnji »Narodni dnevnik« v svojem uvodniku in nas dolži pretiravanja. Ugotavljamo, da mi nismo nič pretiravali, ker danes stoji, da so vse dogodke, od Trbovelj pa do Aleksandrove ceste izzvali orjunaši. To bi mogel vedeti »Narodni dnevnik« že iz tega, da imajo orjunaši pravico nositi orožje in da uživajo posebno zaščito pri oblasteh, ki je drugi ne uživajo. Pogum za izzivanje pa nima tisti, ki nima revolverja in ki nima posebne zaščite, ampak oni, ki ima revolver in ki uživa zaščito. Le naj policija in sodnija objektivno preiščeti vse incidente zadnjih dni, pa se bo kmalu pokazalo, kdo je objektivno poročal in kdo ne.

Vprašanje. Ali ve g. državni pravdnik, kje so bili pri spopadu na Aleksandrovi cesti udeleženi orjunaši takoj po prvem strelu?

Obrekovalce nas imenuje »Jutro«. Tako nas imenuje, ker je bila dr. Lemeževa dekla oproščena obtožbe vsled znane 400 dinarske tatvine v Lemeževem stanovanju. Mi smo poročali, da so denar ukradli bržkone orjunaši, ne pa dekla. Ker je sodišče dalo nam toliko prav, da je ugotovilo, da res denarja ni ukradla dekla, zato smo — po »Jutru« — obrekovalci!

Ata so hudi. Ata so strašno hudi na nas zaradi našega večerajšnjega uvodnika o veleselju. Njihova jeza je pa popolnoma brezpredmetna. Naj se ata raje hudičejo na one, ki so v soboto dogodke aranžirali in izvršili, ne pa na nas, ki samo opozarjamo na kvarne posledice takih dogodkov za vse naše pridobitvene sloje. Ali mislijo ata, da bo kdo »živio« kričal, če ga bodo žerjavovci obsipavali s krogli? Naši gospodarski krogi naj pa pritisnejo s primerno močjo na vlado, da končno napravi red in znane pretepače vendar enkrat razoroži. Potem pa ne bo nobene nevarnosti več ne za veleselje in ne za privatno last in ne za življenje posameznikov.

Kako jih opravičuje. »Narod« opravičuje orjunske napade s tem, da tudi v Italiji in Nemčiji ni nič bolje, ker se tudi tam pretepa. Po tej logiki moramo biti tudi mi tolovaji, če so drugi ljudje tudi tolovaji.

Doslednost. »Narod« je pisal in še vedno piše na prvi strani, da je glavni vzrok nezadovoljnosti v Jugoslaviji »klerikalna« hujskarija. Večraj so pa ata pozabili na vse, kar so prej pisali in so zapisali na tretjo stran, da so glavni vzrok nezadovoljstva v Sloveniji težka davčna bremena. Ata, kaj je sedaj res?

Dopisi.

Radovljica. Za župana našega mesta je izvoljen g. Vinko Resman, za svetovaleca g. Ivan Bulovec in Vinko Hudovernik, vsi trije odlični pristaši SLS. Pri občinskih volitvah l. 1921. smo dobili župana in svetovalce po žrebu, sedaj so pa bili izvoljeni z absolutno večino!

Žužemberk. Mestna Orjuna Žužemberk je bila v nedeljo ustanovljena. Prišel je sam veliki inkvizitor Kranjc. In farovž še stoji, in konzum tudi in Vehovčeva hiša tudi in dva tudi nista ubita, kakor je to grozil nek gospodič. »He« smo pa le imeli. Kakšen prizor je bil, ko so spremljali ves orjunski sprevod z obema Vidama na čelu orožniki z nasajenimi bajoneti po trgu. Ampak državna oblast je to pot dokazala, da lahko vzdrži red, če le hoče. Nam se sicer zdi, da ta orjunski shod nima prav nobenega pomena za naš narod in državo in bi ga bila zato oblast brez vsake škode lahko prepovedala, denar pa, ki ga je izdala za orožnike in komisarija, pa porabila za dobrodelne ali kulturne namene. To je bolj potrebno, kot pa, da se spravlja ves aparat pokonci, da more zborovati deset Žerjavovih priganjačev.

Primorske novice.

p Smrtna kosa. V Gorici je umrla 23letna Alojzija Likar, učiteljica v Podbrdu. Pobralla jo je jetika.

p Kopačeva razstava. Akademski slikar prof. Fran Kopač je v Trgovskem domu v Gorici priredil razstavo svojih del. Razstava je odprta do 19. t. m.

p Komisarstvo. Neka gospoda bi rada pomagala Gorici zopet na noge na ta način, da bi ji prikloplili sosedne občine Št. Peter, Solkan, Podgoro, Standrež in Ločnik. Govori se o tem načrtu kot o gotovi stvari, toda občanarjev navedenih občin še nihče ni vprašal za njihovo mnenje. Gospodje se enostavno sklicujejo na občinske komisarije Galleusiga v Št. Petru in Mariniča v Podgori, ki da sta se izrekle za priklopitev. »Goriška Straža« v svojem uvodniku dne 14. t. m. osvetluje to postopanje kot nedopustno teptanje avtonomije in ljudske volje ter proti takemu sramotnemu ravnanju najodločneje protestira.

p Italijanski invalidi proti fašizmu. Minoli teden se je na Reki vršil kongres italijanskih invalidov, ki je bil znamenit po tem, da se je odločno izrekel za mir in zakonitost v državi. Govorniki so naglašali, da se mora invalidska organizacija ostro ločiti od vsakega političnega partitstva ter so očitali glavnemu odboru, da je v pretesnih stikih s fašistovsko vlado. Ekstremni fašisti se niso upali niti oglašati. Zelo jasno je govoril v vojni oslepel poslanec Delcroix, ki je rekel: »Tudi vladi moramo dati naš brataški nasvet: Če boste vi, ki ste vzeli pred narodom to obveznost nase, hodili po poti soglasja, po poti zakona, potem bodo z Vami vsi invalidi in vsi Italijani. Če pa tega ne boste ali ne morete storiti, vedite: da so Italijani velik narod, da mir izvrši vse čudeže, da mir vžge pogum, da so narodu vsi potrebni, toda da nihče ni nennadomestljiv, da bo našel narod v svoji vesti moč, da bo bojeval še poslednjo bitko, in zmagal poslednjo zmagajo«.

štajerske novice.

š Umrli je po mučni bolezni 14. t. m. g. Ivan Naraka, posestnik v Petrovčah, v 65. letu. Bil je po celi Sloveniji znan kot dober izdelovatelj orgelj in harmonijev ter jih je tudi naštet število popravil, za kar so mu vsi župniki, kjer je kaj delal, bili vedno prav hvaležni za njegovo vestno in izvrstno delo. Zapustil je vdovo in tri hčerke. Pogreb se je vršil 16. t. m. Blag mu spomin!

š Pasteurjev zavod v Celju. Ljubljanski Uradni list dne 14. t. m. objavlja pravilnik za Pasteurjev zavod v Celju. Novoustanovljen zavod sprejema pomoči potrebne iz ljubljanske in mariborske oblasti kakor tudi iz sosednjih oblasti. Zavod služi v prvi vrsti za cepljenje ljudi proti steklini, bodisi da so že ogrizeni bodisi da se hočejo zavarovati za vse slučaje; v drugi vrsti služi zavod za tiranju stekline med živalmi. Zdravniška pomoč v zavodu je brezplačna. Za nastanjenje ogrizenih oseb služijo tri Doekerjeve barake, ki stoje na bolnišnem svetu in v katerih je mesta za 30 oseb. Zdravljenje se vrši tudi ambulatorno, tako da morejo bolniki stanovati tudi izven zavoda. Zavod je podrejen neposredno ministrstvu za narodno zdravje s katerim dopisuje potom pristojnega inspektorja.

š Sleprija s 100 dolarskim bankovcem. V Vresnikovo gostilno v Apače je prišel neznanec in se je pošteno najedel in napil. Čelo je hotel plačati s 100 dolarskim bankovcem iz leta 1864. Gospodinja mu je dala samo bankovec za 1 dolar in 5 bankovcev po 100 Din, s čemur se je neznanec zadovoljil in rekel, da pride po ostanek čez 5 dni! Kmalu nato pa se je ugotovilo, da je ta bankovec brez vrednosti in je gostilničarka oškodovana za 996 Din. Neznanec, elegantno oblečen človek, je izvršil bržkone še več podobnih sleparij s ponarejenimi 100 dolarskimi bankovci.

Na Prtovč in Ratitovec!

IZLET KRŠČ. SOC. DELAVSTVA V SOBOTO IN NEDELJO, 19. IN 20. JULIJA.

Izpolnila se bo stara želja Krekovec in vseh, ki žele v družbi obiskati kraje, ki so bili Kreku nadvse dragi, kjer je živel v najtesnejšem stiku z delavnimi ljudstvom, kraje, ki jih mora poznati vsak Krekovec.

V soboto 19. t. m. pride na Prtovč, kamor je hodil v svežo gorsko samoto dolgo vrsto let delat dr. Krek, njegova sestra Vrška. V nedeljo ob 6. uri zjutraj bo tam sv. maša s pridigo, nato prijateljski sestanek, potem pa izlet na planino Pečano in Ratitovec (130 ure), kjer že stoji nova (a še ne opremljena) Krekova kočja plan. društva. Iz Ratitovca se lahko skozi krasne črne gozde pride v 4 urah v Bohinj ali v Kropo, v dveh urah pa v Selca ali Zelezniče.

Vabljeni so vsi člani Jugosl. strokovne zveze in vsa Krekova mladina, zlasti iz okolice Ratitovca, Selške doline, Škofje Loke, Kranja, Zeleznikov, Tržiča, Jesenice, Kropo, Kamnegorice, Bohinja, Sorice in drugih gorenjskih krajev. Prigrizek vzemite seboj; na planini in Prtovču se dobi mleko in lahko kuha kava ali čenci.

Kdor nerad hodi po cesti iz Škofje Loke do Selca (Češnjice), se za 30 Din lahko pelje z avtom. Nazaj vozi v ponedeljek zjutraj na posledni vlak.

Izletniki iz ljubljanske okolice pridite z vlakom, ki gre iz Ljubljane v soboto popoldne ob 3. uri, Gorenjci z vlakom, ki odpelje z Jesenic ob poltrih; v Škofji Loki se srečata, da lahko do noči skupaj dosežemo Prtovč, kjer bomo počivali spali na senu. Kdor nikakor ne more popoldne, naj pride zvečer do Selca in pride zjutraj do 6. ure na Prtovč k sv. maši.

Blížnji sosedje Ratitovca pridite v nedeljo zjutraj pravočasno, iz krajev okoli Jelovice pa v soboto do večera čez Dražgoše ali Jelovico na Prtovč.

Ker nismo mogli preje objaviti tega izleta, prosimo, da se hitro povsod domenite, kdaj in po kateri poti boste šli v soboto 19. t. m. na Prtovč. (Koča na Ratitovcu letos še ne bo posvečena, ker manjka denarja za opremo. Kdor more, naj daruje za Krekovo kočjo podružnici plan. društva v Seletih ali osrednjemu društvu v Ljubljani).

Na veselo svidenje na Krekovih višavah!

Ljubljanski Krekovec.

Dnevne novice.

— Letošnji jugoslovanski časnikarski kongres se vrši 8. in 9. septembra na Sušaku. Centrala časnikarskega združenja bo udeležencem preskrbela stanovanja, za vse drugo drugo pa bo moral vsak sam skrbeti.

— Dole pri Borovnici. Dne 7. t. m. zvečer je v dveh vaseh borovniške občine Pokojišče in Padež toča popolnoma vse potolkla. Niti trohice žita in sploh nobenega pridelka ne bomo spravili. In ker sta ti dve vasi v hribih, je nesreča še hujša. V ponedeljek, 14. t. m. okrog 5 popoldne je toča ponovno divjala in popolnoma uničila polje na borovniškem morostu. Toča je divjala po vsej vrhniški okolici. Težko čakamo, da pride med nas poslanec, da si našo nesrečo ogleda in posreduje pri pristojnih mestih za pomoč.

— Iz Sostrega pri Ljubljani. V ponedeljek ob četrti na 4 popoldne je nastal hud vihar. Dež je lil kot iz škafa, vihar pa je divjal s toliko besnostjo, da ljudje ne pomnijo take nevihte. Vihar je podrli veliko dreves kar s koreninami, lomil veje, metal s streh opeko in napravil tudi na žitu, kar ga ljudje še niso mogli spraviti s polja zelo ogromno škodo.

— Iz Sodražice. V ponedeljek, 14. t. m. okrog 4 ure popoldne je zopet strela udarila v skedenj Jurja Belaja, Zinčice. Kljub delovanju gasilnega društva, ki je z naporom delovalo, ni bilo mogoče ognja pogasiti, ker je bil skedenj poln sene in je v eni uri vse do tal pogorelo. Škoda znaša 20.000 Din. — Če ne bi bilo gasilcev, bi bile zgorele še hiše. Zahvaliti se je res našim vrlim gasilcem. — Poleg te nesreče je med groznim nalivom in treskanjem padala debela toča ter v par minutah uničila še to kar ni 7. t. m. — Z velikim obupom gledamo v bodočnost. Kdo nas bode rešil gladi in pomanjkanja. Prosimo vse poslance in vlado, da nam z živili v tej bedi pomaga, kajti razum prvega sene smo ob ves letošnji pridelki in nima kaj jesti ljudstvo. Zato je pomoč nujna in tudi povse opravičena. — Županstvo.

— Ježica pri Ljubljani. V naši občini so postali vlni in tatvine na dnevnem redu. Pred 14 dnevi je bil v župnijski cerkvi ukraden težak železen nabiralnik in 2 žarnice. 12. julija ponoči so tatovi skozi omreženo okno vlomili v župnijsko pisarno, a so bili preopedeni. 14. julija je bilo oropano izložbeno okno pri trgovki Snoj; zmanjkalo je 80 m blaga in ena srajca. — Isti dan je strela udarila v podružno cerkev v Stožicah, kjer je utrgalo 2 kovinasti svetilki, razmetala kovinaste svečnike, krušila zid in grobne oklepe.

— Smrtna nesreča z revolverjem. Dne 15. t. m. je bila družina Potokarjeva v pajžbi pri Višnji gori pri kosilu. Med njimi je bila tudi hči Marija, omožena Pungartar. Njen brat France Potokar se je zunal pred hišo igrati z revolverjem, o katerem ni vedel, da je naboje v njem. Prišel je k oknu pritlične hiše in nameril cevko proti očetu, sedečemu pri obedni mizi, rekoč: »Oče, ali vas ustrelim?« — »Smrkavec, pojdi jest in ne igraj se,« mu odvrne oče. — »Ali pa tebe Mici!« govori France. Naenkrat počasi strel in mlada žena, mati mesec starega otroka, je ležala v krvi v sence zadeta takoj mrtva. Fant je pobegnil, do sedaj se ne ve kam, in boje se, da ne bi si še sam vzel življenja iz obupa.

— Nove znamke. Ministrstvo za pošto in telegraf je izročilo v promet štiri vrste novih poštinih znamk, ki so jih tiskali v Londonu. Znamke so po 0.50 Din, 2 Din, 15 Din in 20 Din. Znamke ameriške izdaje ostanejo v prometu, dokler popolnoma ne poidejo.

— Slepac v župnišču. K župniku Alojziju Kramaršiču v Zagorju je prišel neznan eleganten oblečen človek, s katerim se je seznanil župnik na potovanju v Belgrad. Predstavil se je za ministra pravde in je ostal dva dni kot župnikov gost, ki ga je po znani gostoljubni slovenski navadi prijazno sprejel in pogostil. Čez dva dni je potožil minister, da je izgubil med vožnjo ves denar in tudi razne listine. Potovati bi imel v raznih diplomatskih zadevah v Zagreb, Budimpešto in Dunaj, in je prosil župnika naj mu posodi za kratek rok 80.000 Din. Župnik pa je bil previden in je dal ponesrečenemu ministrskemu gostu

samo 37 in pol Din, da se odpelje v Zagreb. Ko je sleparski minister uvidel, da ga je župnik bržkone pregledal, vendar pa ga kot gosta ni hotel ovaditi, je vzel denar in se je neznano kam odpeljal.

— Gimnazijec ustrelil svojo sošolko. — Minolo soboto je v Požegi 17 letni gimnazijec Milan Matijevič iz ljubosumnosti ustrelil svojo sošolko Zoro Štamplovo. Matijeviča so na to zaprli.

— Samomor lekarnarja. V nekem zagrebškem vinotoku se je minolo nedeljo zastrupil 37 letni lekarnar Milan Rumac iz Bakra. — Istočasno je zastrupil svojega ptička. Rumac je bil nezadovoljen z življenjem, ker kot izredno sposoben kemik ni našel zadostnega vpoštevanja. Bil je tudi kokainist.

— Beg iz ječe. Iz sodnih zaporov v Šibeniku sta 13. t. m. pobegnili Kristijan Mario Rijavic in Celentano Elvino iz Trsta, ki sta bila obsojena na dveletno ječo, ker sta vlomila v šibeniški davčni urad in odnesla 32 tisoč dinarjev. Tega denarja oblast ni dobila nazaj. Domnevajo, da sta si vlomilca s tem denarjem plačala pomočnike za beg.

— Poneverba. Trgovski poletnik Breslauer Artur pri tvrdki »Jugoslovanska kemiška fabrika« v Novem Sadu je poneveril 20.000 dinarjev in je pobegnil bržkone na Mažarsko, kjer take ljudi z odprtimi rokami sprejemajo.

— Samomor? Izginil je samski rudar v Trbovljah France Ravninar. Pogrešajo ga že od 8. julija. Pustil je doma več poslovnih pisem, iz katerih je razvidno, da je izvršil mož samomor in sicer radi neozdravljive bolezni. Skočil je bržkone v Savo.

— Razne tatvine in vlni. Bratje Henrik, Josip in Anton Hajšek iz Ločnega dola in njihov tovariš Simon Novak iz Irja pri Slatini — po poklicu: dva ključavničarja, mesar in kovač — so vlomili v trgovino Ivana Lesjaka pri Sv. Križu in so odnesli za preko 3000 Din raznega specerijskega blaga. Par dni nato so vlomili isti vlomilci v trgovino Otorepec & Zarnman v Roškači Slatini in odnesli za preko 5000 Din manufakturnega blaga, moke in slanine. — V Cirkovljanah v Halozah so ukradli neznan vlomilci Antonu Mercu čevlje, britve, nekaj vina in slanine v vrednosti 400 Din. — V Vitanju je bilo ukradeno Ivanu Hofbauerju nekaj perila, obleka in čevlji v vrednosti 2000 dinarjev. — Posestniku Alojziju Rojčku v Črnlenuški pri Sv. Barbari je bilo ukradeno 15 kg zaseke, nekaj mesa in rjava suknena obleka v vrednosti 2000 Din. — Pri Guštanju je bilo vlomljeno v trgovino Jakoba Belina v Gruškovju. Vlomilci so odnesli okrog 800 m raznega manufakturnega blaga in pa nekaj tobaka, cigar in cigaret v skupni vrednosti čez 50.000 Din. Sumijo, da so izvršili to tatvino hrvatski krošnjari, dokazano pa to seveda še ni. — V Trsteniku pri Goričah je bilo ukradeno posestnici Urši Lombarjevi ca. 20 m domačega palna v vrednosti preko 1000 Din. — Posestnici Ivani Ogrinovi na Vrhniki je bilo ukradenih 5 kotočij v vrednosti 220 Din. — V kamnolomu cestnega odbora v Črnomlju je bilo ukradenega več kamnolomnega orodja v skupni vrednosti do 1000 Din.

Ljubljanske novice.

Ij Policijska vest. Danes v Ljubljani ni bil še nihče ustreljen. — Guštin, policijski ravnatelj.

Ij Pameten sklep. Poročajo nam, da pojde k g. velikemu županu posebna deputacija, setoječa iz članov trgovske in obrtne zbornice, iz zastopnikov gremija trgovcev in Zveze za tujski promet, da ga naprosi, naj napravi v Ljubljani in v Sloveniji enkrat red in mir, da ne bo trpelo škode naše gospodarske življenja.

Ij Slika pred pošto. Mladi mlekozobi orjunaček kupi pred pošto dne 16. t. m. ob 10 popoldne »Jutro« ter ga plača. Potem zahleva tudi »Slovenca«, a ga ne plača, pač pa prečita in prodajalki nazaj vrže. Takoj nato pristopi neki sokol, ter kupi »Jutro«, »Socialista« in tudi »Slovenca«. Mlekozobi orjunaček pristopi k njemu ter mu očita da ja sramota »Slovenca« kupiti, posebno pa čitati. Sokol, po vnanjosti delavec, se orjunačku odreže: Tudi Slovenca čitam, potem še le vem, kaj je resnica. — Oba sta imela svoja znaka.

Ij K uboju pred pošto. Glede tega žalostnega dogodka izvem, da je mati po nesreči ubitega 20 letnega Alojzija Zadravca, gospa Minka Zadravec, omožena z Jakobom Zadravcem, z njim srečno skupaj živi in ima 8 otrok. Mož je vpokojen železničar. Stanujejo vsi skupaj na Dunajski cesti št. 29. Pokojni Alojzij je bil zadnji čas pri socialdemokratskih skavtih in je svojo mater zelo ljubil. Za pokojnim vsi zelo žalujejo. To beležimo zaradi govoric, ki so se neutemeljeno glede te družine širile.

Ij Orjuna in gostilničarji. Naš poročevalec nam poroča, da se pretežna večina gostilničarjev naravnost boji, da bi jeli zahajati v njihove lokale razni junaki iz družbe Orjuncv, češ potem zgube vse pametne in solidne druge goste. Kdo naj jim povrne škodo? Prilicjevič — Žerjav — Kranjc? — Za nas je to precej vseeno, kako bodo uređili stvar oni liberalni gostilničarji, kamor zahajajo Orjunci, ki pa se ne branjajo tudi »klerikalni« gostov. — Radi javnega reda pa bi bilo morda dobro rajoniranje kakor pri dimnikarjih. Kjer so Orjunci, pustimo jih v tistem kraju same, da se ometajo med

seboj, pa bo Bosna mirna. Morda pridejo naposled sami do spoznanja, da je za nje le nekdanja kazina — sedaj kafana »Zvezda« — edino primeren kraj.

Ij K napadu Orjunašev pri Zupanu. — Poročajo nam: Nedeljsko »Jutro« piše, da bi olepšalo tolovajski napad na šest delavcev v gostilni Zupan na Krakovskem nasipu, da se je baje za plotom našla pištola, češ da so bili delavci komunisti pripravljeni za napad. — »Jutro« ni povedalo, za katerim plotom? Pri gostilni Zupan ni nobenega plota, a za kak drug plot hoditi skrivati revolver napadeni delavci niso imeli časa, saj so jih Orjunci napadli popolnoma iznenada. To dejstvo samo označuje »Jutrovo« trditev kot lažno. Dejstvo je, da napadeni delavci niti sanjali niso o kakem napadu in da nobeden od njih ni imel pri sebi najmanjšega orožja. »Jutro« istotako na celum laže, da so bili napadeni delavci komunisti. Niti eden izmed njih ni bil še nobenkrat pri komunistih in tudisedaj ni. »Jutro« informator dobi lepo nagrado, ako dokaže, da je bil kateri izmed navedenih delavcev oborožen ali da je bil med njimi kak komunist. — O slučaju pri Zupanu je toliko čisto nepristranskih prič na razpolago, da se orjunki junaki, ki so vsaj deloma že pod ključem ne bodo izmuznili. Ko so Krakovčani brali »Jutrovo« laž, so rekli: Fej te bodi, kljukec! Če imajo Orjunci korajžje, da napadajo ljudi, naj imajo tudi pogum, da svoja dejanja priznajo! Drugače niso boljši od tolovajev in zaplotnikov. — Zaradi napada pri Zupanu je oblast dobesedje zaprla tri Orjunaše, katerih eden je vpok. mojster tobačne tovarne Oblak, drugi neki Tomažič in tretji neki Pelan. V preiskavi zaslišani 10 letni I. D. je Oblaka in Tomažiča pri konfrontaciji takoj spoznal kot napadalca pri Zupanu.

Ij Krožek magistratnih uradnikov daruje mesto venca na krsto blagopokojnega mag. ravnatelja v p. gospoda Ivana Vončina znesek 150 dinarjev za žensko bolnico v Ljubljani.

Ij Stanovanjski urad v Ljubljani bo vsled čiščenja uradnih prostorov v petek, dne 18. in v soboto, dne 19. julija za stranke zaprt.

Ij Zdravniško imenovanje. Za začasnega sekundarnega zdravnika v splošni bolnici v Ljubljani je imenovan dr. Vladimir Guzelj.

Ij Izjava. Z ozirom na razne govorice izjavlja S. K. Slovan v Ljubljani, da pri sobotnih dogodkih prizadeti težki atlet g. Solter Ivan ni in ni nikdar član težke atletične sekcije S. K. Slovana.

Ij Katičičevo stanovanje. Glede te zadeve nam ravnateljstvo deželne bolnice sporoča sledeče pojasnilo: »G. sanitetni inspektor dr. Katičič stanuje začasno, ker ne dobi drugega stanovanja, v eni sobi praznega stanovanja, ki je določeno za ravnatelja bolnice, katero mesto pa še ni zasedeno. Ima razen 2 postelj in 2 nočnih omaric vso svojo opremo kakor tudi svoje perilo.« — Za ravnateljstvo bolnice: dr. Gregorič.

Ij V Mladinskem domu na Kodeljevem je vlomil neznan tat skozi okno in je odnesel po isti poti 6 svitrov v vrednosti 500 dinarjev.

Ij Spor med družabnikoma. Mizarskemu mojstru Karlu Modiču v Veliki čolnarski ulici je bilo vlomljeno v zaklenjeno delavnico in pokradeno za 1750 Din raznega mizarskega orodja. Vlom je izvršil njegov bivši kompanjon Ivan Erjavac iz Gline. Erjavac trdi, da je orodje njegovo, Modič pa da je dal svoječasno kompanjonu za to orodje 1250 Din.

— Za trboveljske delavske žrtve je poslal g. V. Eržen v Hrastniku 50 Din. Prisrčna hvala!

Ij Prepoden tat. V kuhinji svojega stanovanja v Sodni ulici se je lastnik, poštni kontrolor Pevec Janez, bril. Naenkrat je začel sumljiv šum v predsobi. Skočil je v sobo in v istem hipu je skočil izpred sobe tat, ki je imel na roki črn listast suknjič in girardi slamniki. Pevec je skočil za tatom. Toda tat je bil urnejši in je srečno utekel. Vrgel pa je v veži suknjič in slamniki od sebe. Kljub temu se mu je posrečilo, da je med begom potegnil iz suknjiča listnico, v kateri je bilo 150 Din gotovine in več različnih legitimacij.

Ij Tat v hotelu. V nekem ljubljanskem hotelu je bilo ukradeno iz kovčka ravnatelja kr. pomorske akademije Antona Ribolija iz Dubrovnika 850 Din gotovine, zlata ženska ura s tremi briljanti, vredna 5000 dinarjev, 45 cm dolga zlata ovratna verižica, vredna 800 Din, in par bisernih uhanov z malimi briljanti vredni 2000 Din. — Tat je neznan.

Ij Tatvine koles. Iz dvorišča gostilne pri »Sestici« na Dunajski cesti je bilo ukradeno Francetu Dermastju črno pleskano kolo znamke »Ramler« št. 87701 vredno 2000 Din. Delavec Lojze Kupah iz Artič pri Brežicah si je izposodil od znanca Adama Balača 2000 dinarjev vredno kolo in je neznanokam izgubil. Izpred sodne palače je bilo ukradeno Domeniku Jerihi iz Dobrunj črno pleskano kolo znamke »Adler« z novimi zadnjimi plašči, ki je vredno 1000 Din.

Ij Policijske ovadbe. Včeraj je bilo vloženih 20 policijskih cvadb in sicer radi tatvine 6, radi kaljenja nočnega miru 2, radi kršenja cestnopolicijskega reda 3, radi prekršenja policijske ure 2, radi pasjega kontumaca 4, radi zglaševalnih predpisov 1, radi osebnega napada 1 in kužna bolezen 1.

»Komunistična zarota« v Ljubljani.

Sestanek socialdemokratskih skavtov (UDR) v Verishofnu pri Mostiču v Ljubljani, o katerem je »Slovenski narod« poročal, da so ti otroci »sklenili pomoriti in pokončiti vso inteligenco, ki še čuti nacionalistično in državno«.

Na pariško olimpijado!

(Od našega posebnega poročevalca.)

Pariz, 13. julija.

Ljubljanski opoldanski vlak je skoraj prazen, ni čuda v nezgodni vročini. Ta vročina nas zasleduje vso pot in se le za nekaj ur preneha v francoskih Alpah.

Človeka, ki po prevratu še nikoli ni bil pri bratih onstran meje, obhajajo žalostni občutki, čim bolj se bliža Italiji. V Rakeku imamo seveda spet čast spoznati jugoslovensko carinsko postopanje, o katerem že štiri leta pišejo naši časopisi. Treba je izstopiti, prenesti vso prtljago v carinarno in jo spet vleči nazaj v isti vlak. Kaj takega je mogoče menda le še v Albaniji ali pa pri Čulukafrih. Na vseh drugih mejah tega ni: Italijani niti pri vходу v deželo, niti pri izhodu iz nje ne gledajo prtljage, italijanskega carinika celo pot še videli nismo. Priznati pa moram, da vrše naši cariniki v Rakeku svojo težko službo dostojno, kakor je treba.

Kmalu potem, ko vlak zapusti Rakek, zapazimo na levi na čuvajnici velik napis Italia. V Postojni, ki ima seveda samo napis Postumia, zapazimo prve karabinjerje v svojih zelo nepraktičnih uniformah. V silni vročini paradižajo po postaji semtertja v težkih črnih uniformah in debelih belih rokavicah. Na neki drugi postaji postavala dva umazana, neobrita fašista, čopasta kot škranjca.

San Pietro del Carso, Aurisina in cela vrsta imen postaj defilirajo mimo nas, ki so jih šele pred kratkim skovali, jih živ krst ne razume in se ne nahajajo v nobenem zemljevidu.

Enkrat, slej ali prej, pa bo prišla pristna jugoslovenska burja in bo pomela vse to tja v morje, kakor je prišel vihar in pomel stoletno nemško gospodarstvo. Potrpežljivost železna vrata prebije, pa naj bodo zaprta tudi sto ali več let.

Trst daleko ni tako živahen kot je bil pred vojno. V pristanišču pristaja 60 odstotkov ladij predvojnega števila. Zvečer so ulice, izvzemši velikih trgov in prometnih žil, skoraj čisto prazne. Domačini, Slovenci, Nemci in Italijani vsi brez izjeme preklinjajo dan, ko so prišli pod Italijo. Italija je Trst uničila, da dvigne svoje luke: Benetke, Genova. Samo slučaju, da je Hamburg uničen, se imajo Tržačani danes zahvaliti, da se je promet v luki še toliko dvignil, ker gre sedaj ves češko-slovaški prevoz preko Trsta mesto preko Nemčije.

Srednji sloji živijo slabo, plače so majhne, državni uradniki stradajo. Fašiste smatrajo splošno za vzrok svojega obupnega položaja, dežela se je popravila le na videz, na zunaj, v resnici pa na račun ljudskih množic, ki jih je pahnila v revščino. Da se je promet in svetom pokaže ugodno finančno stanje, se je davčni vijak naravnost blazno navil, nebroj uradnikov so vrgli na ceste, ostalim so znižali plačo... Nezadovoljstvo je ostalo naraslo, ni samo političnega, predvsem gospodarskega značaja.

Razen Simplon-Orient-Expressa ne vozi noben direktni brzovlak iz Trsta v Italijo in naprej. Treba je sesti na osobni vlak in čakati v Mestre na beneški brzovlak. Vsi daleč vozeči italijanski brzovlaki vozijo v Benetke, v Trst nobeden! Tu se prav dobro vidi, kako favorizira tudi železniška uprava Benetke napram Trstu.

Pravi Italijani imenujejo Tržačane brez razlike narodnosti »Tedeschi« (Nemce), (a Tržačani Lahe »čufaroli«, to se pravi čopaste, ker nosijo velike skodrane frizure, navadno brez klobuka.) Zanimivo je, da Lahji niso vedeli, ko so zasedli Trst, da znajo Tržačani laško, silno so se čudili, ko so začeli svojo govorico. Neki tržaški Italijan mi je pravil, da mu je laški stotnik pri okupaciji dejal:

»Mislili smo, da v Trstu bivajo Nemci! Take pojme so torej imeli o »terri irredentici«. Drugi so menili, da je Trst poleg Tridenta in je z njim zvezan z mostom. Ko so zasedli Trst, so spraševali, kje je ta most...«

Toda odvolj o tem! Vožnja Mestre—Milan—Turin se je vršila v silni vročini. Šele ko nas je električni brzovlak začel vleči v Alpe čez Bardonecchio v Modane, smo se ohladili. Pokrajina je prekrasna. Iz tunela drči urno v tunel, a mirno se lahko sklanjamo skozi okno, ni dima, ni saj...

Mestoma spremlja železnico izborna alpska cesta, ki se v vijugah spenja do sedla, katero loči Francijo od Italije. Avtomobilisti nam veselo mahajo v pozdrav in mi jim odgovarjamo. Vrh gore je dolg predor, ki ga naš brzovlak prevozi v 20 minutah. Nato še nekaj minut in smo na francoski mejni postaji Modane. Pokrajina je lepa, na vse strani visoke Alpe, v dolini divje se peneča reka. Prijeten hlad nas je objel, kajti že se je zvečerilo. Carinske formalitete so v trenutku opravljene, na polni list nam pritisneta laški in francoski uradnik svoj pečat, ne da bi ga natančneje pogledala. Pred vlak pripnejo spet parni stroj, ki nas s hitrostjo 70—75 km na uro vleče v dolino, v francoske planjave. Ko pridemo v Aix-les-Bains, eno najznamenitejših francoskih kopališč, je že tema. Kraj je diven, promenade in drevoredi se blišče v obločnicah. Stotine razsvetljenih oken velikih hotelov in dveh kazin se svetijo v noč. Nato se vozimo nekaj kilometrov tik ob bregu jezera Lac de Bourget, ki ga bajno razsvetljuje luna. Ura je že deset... Naš brzovlak ima osemnajst voz, prvi pa tako naglo v noč, da se čudim, kako je to mogoče z enim strojem.

Polagoma se nas loteva spanec... Ko prisije jutranje sonce, smo že v Melunu, še dobre pol ure in vlak prisopihna na lyonski kolodvor v Parizu. Oddamo prtljago v garderobi, ki se pa francosko ne imenuje tako, temveč consigne, in po širokih stopnicah stopamo navzdol v »mesto luči« (ville-lumière). Čeprav je šele sedem ura, je mesto že pokonci. Pomešamo se v živahno vrvenje in se napolimo v svoj hotel.

PETI DAN OLIMPIJSKIH IGER.

Več kot 25.000 gledalcev je bilo 11. t. m. v Colombesu, da vidijo dirkati znamenitega Finlandca Nurmija. Ta možak je naravnost atletski fenomen. Daljava teka je znašala 1500 metrov. Plavalasi, stasili Paavo Nurmi je začel teči mehanično, a tudi naglo kot stroj in takoj pustil ostale tekmece za seboj. Edino Američan Watson mu je bil za petami. Angleži so bili prve trenutke tako začuden, da so zaman skušali razumeti, kaj se godi. Ko so razumeli, je bil Nurmi že 50 metrov pred njimi. Proti koncu dirke se mu je začel bližati v krasnem teku Švicar Schrabler, ki se je izločil iz skupine ostalih dirkačev, toda že je bil Nurmi pritekel do cilja in se s prsmi dotaknil bele vrvice, kot to določa olimpijsko pravilo.

Rabil je za dirko samo 3 minute 53 sekund $\frac{1}{2}$, kar je olimpijski rekord. Če bi bil Nurmi hotel, bi bil lahko prekosil svoj svetovni rekord, toda štedil je svoje moči za tek na 5000 metrov, ki je sledil prvemu.

Prihod k cilju je bil naravnost dramatski. Anglež Stallard je padel ves zasopljn na travo in ker se ni mogel dvigniti, so ga odnesli na nosilnici. Ostali tekmeči, ki jih je divji tek Finlandca naravnost izčrpal, so se tudi onemogli ulegli v travo. Edino Nurmiju ni bilo nič, bil je čil in svež, se zadovoljno smehljaj, in je šel iskat svojo ura, ki jo je bil med tekom vrgel od sebe.

Pri dirki na 500 metrov se je bil dosedaj še pri vseh olimpijadah vršil razburljiv dvoboj med dvema velikima šampionoma. Leta 1912. sta se v Stockholmu borila Kolehmainen in Jean Bouin za zmago, l. 1920. v Anversu pa Nurmi in Guillemont.

Tradicionalni dvoboj se je vršil tudi letos, toda to pot med atletoma istega naroda, med dvema Fincema, ki sta se divje borila za zmago, med Ritolo in Nurmijem. Precej časa sta prehitela drug drugega in slednjič je zmagal Nurmi za en meter razdalje. Ko so javili čas 14 minut 31 sekund, ki je olimpijski rekord in zaostaja le za 2 sekunde $\frac{1}{2}$ za rekordom, ki ga je pred kratkim postavil isti Nurmi, je občinstvo navdušeno pozdravljalo oba znamenita Finca, sinova male baltske republike. Ostali tekmeči so bili daleč zadaj, celo veliki Šved Wilde, ki je baje izbrani trener.

Tudi po dirki na 5000 metrov Nurmi nikakor ni bil utrujen. »Samo prav mi ni bilo, da sta se obe dirke vršile druga za drugo,« je dejal. »Če bi se bile vršile na dva različna dneva, bi bil gotovo prekosil svetovna rekorda obeh dirk, tako sem pa pri prvi moral štediti svoje moči za drugo.«

Za dirko na 400 metrov je vladalo le malo zanimanja. Toda mali švicarski sprinter Imbach, ki sta mu sledila za petami ogromni Šved Engdahl in Američan Wilson, je prekosil vse in tudi svetovni rekord, ki ga je postavil leta 1912. Američan Reidpath z 48 sekundami $\frac{1}{10}$.

Ko je speaker javil čas: »48 sekund«, se je 20.000 gledalcev v Colombesu dvignilo, da pozdravi malega švicarskega atleta.

PROBLEM MALEGA, ZDRAVEGA NARODA.

(Premoš Finske na Olimpijadi.)

Do sedaj so si v splošnem priborili razni narodi sledeča mesta in število točk na pariških olimpijskih igrah:

1. Zedinjene države 184 točk.
2. Finska 103 točke.
3. Francija 13 in pol točk.

O atletski vrednosti Zedinjenih držav pač ne moremo dvomiti. To je velik, nov narod, v cvetu svoje mladosti, in šteje 100 milijonov prebivalcev. Le prelasko bi bilo razložiti njegovo sportno premoč.

Manj razumljivo pa je, da dežela, kot je Finska, ki ima dobre tri milijone prebivalcev, tako blizu sledi svojemu velikemu tekmeču in daleko nadkriljuje Francijo, katere moštvo nastopa na domačih tleh (torej ni napravilo dolgega, utrudljivega potovanja), se trenira že štiri leta in je izbrano iz prebivalstva 40 milijonov duš.

In vendar vlada v Franciji zelo veliko zanimanje v vseh krogih prebivalstva za raznovrstne panoge sporta. Razna ministrstva so uvedla sport v šole, v tovarne, v polke, da celo v policijo. Kakor je Francija prvačila na intelektualnem polju že skozi stoletja, tako ni hotela zaostati na polju telesne kulture.

Toda kljub temu je Finska dosegla na olimpijadi že 103 točke, Francija pa samo 13 in pol.

Kot prvi vzrok finske premoči navaja g. Krogins, vodja finske olimpijske delegacije, da je Finska »suha«, to se pravi, da je v njej točenje alkoholnih pijač brez izjeme prepovedano. Edini vzrok seveda to ni, kajti večina atletov in sportnikov na svetu ne zavziva alkohola.

V resnici vlada v Finski naravnost strast do sporta. Že sedemletni otroci pričenjajo s sportno vzgojo. Ling, iznajditelj švedske gimnastike, je umrl pred petinsedemdesetimi leti. Ostal je pa veliki učitelj finskega naroda. V vsaki vasi poznajo in spoštujejo njegovo ime. In petinsedemdeset let že gojijo Finci sport.

Finski narod je majhen, kot rečeno šteje okroglo tri milijone, toda Finska je velika, približno tako velika kot Velika Britanija in Nizozemska skupaj, toda jako redko je naseljena. Vasi so zelo oddaljene druga od druge in prevozna sredstva (železnice, dobre ceste) so redke. Če se hoče narod videti, ali pa se zbrati h kaki slavnosti, je treba napraviti dvajset, trideset, štirideset kilometrov peš.

Finski tekmeči, ki so tako lepo uspeli v Parizu, izhajajo iz vseh slojev naroda. Med njimi so kmetski sinovi, visokošolski dijaki, kakor tudi delavci iz velikih finskih papirnic.

Omeniti moramo tudi, da žive Finci zelo enostavno. Njih glavna hrana je ržen kruh, jajca, mnogo sirovega masla in mleka. Cela Finska ne pozna poleg vode druge pijače kot mleko...

Vendar pa imajo Finci tudi svojo slabo strast in to je čezmerno uživanje kave. Na deželi žive ljudje, ki popijejo do štirideset skodelic kave na dan. Da tako njih žilci niso ravno v najboljšem stanju, je umljivo.

Sport je v Finski izborna organiziran. Državna univerza ima svojo sportno sekcijo. V deželi obstoja več velikih sportnih združenj, ki imajo svoje podružnice celo v vsaki najmanjši vasi in ki neprestano med seboj tekmujejo. Finska ima milico, katero bi lahko primerjali z našimi orožniki. Ta milica je razdeljena po vsej deželi in ker poboji tam niso na dnevnem redu, imajo časa, da se bavijo s sporti. Potujoči sportni učitelji in organizatorji velikih sportnih združenj prihajajo od časa do časa v vasi, vežbajo sportna društva in mladino in jim dajejo nasvete.

Kot vidimo, je Finska res sportna dežela. Da se Finci zanimajo za sport vse bolj kot za druge stvari, nam kaže sledeči primer: Pred nekaj leti je finko naučno ministrstvo ustanovilo v vsakem večjem kraju slovstveno-umetniške krožke, kjer naj bi se mladina izobraževala. To je trajalo nekaj mesecev. Toda mladi Finlandci so se tega kmalu

naveličali in naenkrat, ne da bi bil kdo to opazil, so se ti intelektualni krožki spremenili v sportna društva.

Da vlada podpira sportno gibanje moralno in finančno, nam ni treba omeniti, na Finskem se smatra to za samo ob sebi umljivo.

»Prvo mesto hočemo pri olimpijskih igrah,« pravijo Finci, »leta in leta smo se pripravljali za to, zmagati hočemo in zmagali bomo.«

Da si Slovenci lahko vzamemo za zgled ta narod, ki je tudi eden izmed najmanjših, kot smo mi, o tem mi ni treba govoriti. Ubijmo pri nas demon alkohola, pa bomo že storili najvažnejši korak navzgor!

one hiše je brez pomena, ali so bili stroški za njo recimo za 50% večji ali manjši. Njena vrednost se meri le po čistih dohodkih, ki jih daje. Če je torej kapital zadovoljen z malo obrestno mero, potem se dajo tudi čisti hišni dohodki visoko kapitalizirati. V tem slučaju seveda so tudi stroški za zidavo lahko visoki, kajti še vedno padejo v okvir kapitaliziranih čistih dohodkov iz hiše.

Čisto nasprotno sliko pa dajo države, ki imajo visoko obrestno mero. Tja spadamo tudi mi. Kapital se v teh državah obrestuje zelo visoko. Dosledno morajo tudi stavbe dati visoke čiste dohodke, kajti drugače ne bo dajal nihče denarja v stavbeno gibanje. Pri nas trenutno lahko računamo s skoraj trikratnim povišanjem srednje obrestne mere. Če je n. pr. pred vojsko dajala kašna vrsta fiksne kapitala čistih 5%, daje danes povprečno čistih 15%.

Kdor bi torej mislil, da bo pri nas stanovanjsko vprašanje rešeno, če dvignemo najemnine na takozvano zlato pariteto, bi se zelo motil. Pokazalo bi se takoj, da tako izenačenje vpliva zelo malo na stavbeno gibanje. Tudi pri najemninah na podlagi takozvane zlate paritete bi nihče ne zidal novih hiš, kajti investirani kapital bi mu nosil komaj tretjino tega, kar bi dobil v drugih podjetniških panogah. Če pridemo torej pri nas že vendar enkrat do takozvane najemniške zlate paritete, bo treba ustvariti zopet novo prehodno dobo, ki se bo tikala samo sedanje visoke obrestne mere. Zato pa bi bilo treba premišljevati o tem problemu že sedaj.

P. S. Kontinentalno dnevno časopisje je pred kratkim z debelimi črkami poročalo, da je sedanja angleška vlada doživela v parlamentu strahovit poraz v stanovanjskem vprašanju. To stvar je treba objasniti, ker je v nasprotju s gori navedenimi trditvami. Predvsem je treba ugotoviti, da je vlada res doživela v tem vprašanju poraz, da jo je združena opozicija preglasovala. Pri tem glasovanju se pa ni šlo za bistvo predloga kot takega nego samo za način obravnavanja vladinega predloga. Vlada je predlagala, da se njen stanovanjski predlog obravnava v posebni komisiji, ki bo odvisna samo od nje, t. j. od vlade. Opozicija pa je bila drugega mnenja in je stavila predlog ter glasovala zanj, da se to vprašanje obravnava pred komisijo cele zbornice. V tem je tičal ves poraz delavske vlade.

Če bi bil poraz res tako strahovit, kot je poročalo o njem vse časopisje (tudi naše brezrazlične stranke) potem bi bila morala vlada čisto gotovo demisijsionirati. To se pa ni zgodilo.

Sploh je treba opozoriti, da imajo danes glasovanja v angleškem parlamentu čisto popolnoma drug pomen kot so ga imela pred zadnjimi volitvami. Ko so po zadnjih volitvah na Angleškem ugotovili, da nobena stranka nima absolutne večine v zbornici, in da ravno tako nobena stranka nima veselja do kakšne koalicijske vlade, ki je Angleži že sama po sebi tako zoprna kot pri nas, rekli bi, samo ob sebi umevna, je angleška javnost takoj razumela situacijo in računala z dejstvom da se bo angleški parlamentarizem moral navaditi na tkzv. manjšinske vlade, t. j. na take vlade, ki ne bodo mogle ob vsaki priliki računati na večino glasov v spodnji zbornici. Dosledno dosedanjim nazorom bi mogla torej združena opozicija vsak dan preglasovati vlado in angleška država bi sploh nikoli ne prišla iz vladne krize, dokler bi obstajale tri skoraj enako močne stranke. Nastali sta torej za angleško javnost takoj dve važni vprašanji, ki jih je morala rešiti, predno prevzame kaka stranka vlado v roke. Ti dve vprašanji sta bili: ali je dopustno, da vlada ne demisijsionira, če jo zbornica preglasuje, in drugo vprašanje: če je dopustno, kdaj mora vlada demisijsionirati, če jo opozicija preglasuje. Angleška javnost je na ti dve vprašanji dala precej hitro sledeči odgovor: Z ozirom na to, da je pri sedanjih političnih razmerah manjšinska vlada še najmanjše zlo, je dopustno, da ne demisijsionira, če jo zbornica preglasuje. Na drugo vprašanje pa je bil odgovor sledeč: Vlada pa mora demisijsionirati vselej kadar je preglasovana v važnejših zadevah. Teh važnejših slučajev angleško javno mnenje do danes še ni popolnoma jasno ugotovilo. Ugotovilo je samo 2 taka slučaja: Mmanjšinska vlada mora demisijsionirati, kadar stavi zbornici vprašanje zaupanja, pa ga ne dobi. Drugi slučaj je: Vlada mora demisijsionirati, če kak odgovorni vodja opozicije stavi predlog, ki bi pomenil nezaupanje vladi in je ta predlog sprejet. Dosedaj takih slučajev še ni bilo in zato delavska vlada še ni demisijsionirala, kljub precej tendencioznim poročilom, ki jih razširja kontinentalno časopisje o večjih ali manjših njenih porazih.

Ta prirepek je potreben ne samo radi obravnavanja stvarine, ampak tudi zato, da bo naša javnost znala pravilno presojati glasovanja v angleškem parlamentu, ki so slejko prej najboljša šola za javno politično življenje v katerikoli državi.

* * *

g Produktna borza Novisad 15. julija 1924. Nova pšenica polna kasa 290, plačilo proti duplikatu 300—302.50, stara pšenica 325—330, koruza 242.50 do 245, oves 295, moka basis nulerca 485—495, otrobi 200. — Popraševanje po moki in koruzi živahno, dovozi še vedno slabi.

g Živinski trg 16. t. m. v Ljubljani. Živine je bilo vsled tretje srede v mesecu na trgu malo. Cene: precej visoke, kupčija malenkostna. Največ se je prodalo krav s teleti. Cene: voli debeli Din 18 do 14, voli rejeni Din 12.25 do 13, krave rejene Din 10.50 do 12, klobasarije Din 7.50 do 9, teleta težja debela Din 17 do 18, lažja Din 15.50 do 17, pršutniki Din 16.50 do 17.50, zaklani 23.50 do 25.

g Tiskovne pogreške. — V včerajšnjem prvem delu članaka Ivana Avseneka: Stanovanjsko vprašanje pred angleškim parlamentom čitaj v drugem stolpcu drugi odstavek 11 vrsta od zgoraj »avtonomne« oblasti mesto »ekonomske« oblasti, dalje v nadaljni vrsti mesto »spremenljive«, »nespremenljive«. V prvem stolpcu drugi odstavek peta vrsta »imenujejo«, mesto »imenujemo«.

g Amerikanska mast se je dvignila v času od 11. do 15. t. m. za dolarjev 1.75, v zadnjih desetih dneh pa za dolarjev 3.15 pri 100 kg t. j. za Din 2.70 pri kg. Današnja cena na debelo Din 29, na drobno 32.50 do 33 za kg. Nadaljna podražitev se še pričakuje in obstoja bojazen, da bo uvoz ameriške masti za toliko časa povezan, dokler ne prične padati cene v Ameriki.

g Med. Letošnji pomladanski pridelek medu je dovoljen tako po množini, kakor tudi po kakovosti. Cena: Din 18 do 22 na debelo in Din 25 do 30 na drobno po kakovosti. Vsled temne barve našega medu, je navzlic njegovi prvovrstnosti iz inozemstva zelo malo povpraševanja. Francijo, Anglijo in deloma tudi Nemčijo zaklada z dobrim in cenanim medom Amerika. Italija, ki producira zadostne količine in ki zalaga z medom Švico in deloma tudi Nem. Avstrijo, ponuja po primernih cenah svoje blago tudi že Jugoslaviji. Izvoz v Nem. Avstrijo nam v zadnjem času onemogoča nova avstrijska uvozna carina, po 40 zlatih kron na 100 kg medu, katero postojanko bo treba pri bodočih najbližjih carinskih pogajanjih z Nem. Avstrijo revidirati.

Ker se je vsled modernizirane čebelarje v Sloveniji letna produkcija medu v zadnjih štirih letih skoro popetorila, je nujno potrebno, da najde ta naš prvovrstni produkt v tujni primeren sloves in ugodno ceno, potrebno pa je, da damo našemu medu naravnim potom ono lepo, svetlo barvo, kot jo zahteva inozemstvo. Na vsak način pa bodo morale do takrat cene našega medu pasti.

V slučaju pa, da bi nam bil vsled katerikoli vzrokov izvoz medu zaprt, bo stvar naših gospodinj, da začno uporabljati med v gospodinjstvu, ker zasluži s svojo visoko redilno in zdravilno vrednostjo, kot ljudsko hranivo, najširšo uporabo.

g Povečanje državnih dohodkov. Za devet mesecev (od 1. julija 1923 do 31. marca 1924) so bili predvideni po zakonu o budžetskih dvanajstih izdatkih s 6.100 milijonov dinarjev, a dohodki z 5.201 milijoni dinarjev. Toda že v osmih mesecih so dosegli dohodki svoto 6.687 milijonov dinarjev, tako da se sme pričakovati, da bodo dohodki še večji.

Gospodarstvo.

Nekaj najvažnejših določil trgovinske pogodbe z Italijo.

Osnova nove trgovinske pogodbe z Italijo je izražena v prvih dveh točkah, ki govorita o svobodi trgovine in prometa med obema pogodbenima državama in brezpogojnih največjih ugodnostih za obe državi.

Tarifni del nove trgovinske pogodbe bazira na naši novi carinski tarifi, o kateri pa javnost dosedaj še ni ničesar izvedela, kakor tudi ne zainteresirani krogi. V tem delu je vezanih ca 80 postavk naši novi carinski tarifi in ca. 20 postavk v italijanski carinski tarifi.

Glede uvoza italijanskih vin omejujemo, da se je dovolil samo uvoz medicinskih vin in specialitet, ki se pri nas doma ne producirajo.

Vezane carinske postavke veljajo tudi za avoz najvažnejših naših produktov v Italijo kakor n. pr. les, živina, meso itd.

V pogodbi je urejen tudi obmejni promet. Krošnjarjenje je dovoljeno krošnjarjem iz glavarstev Kočevje in Logatec in sicer v Italiji v istem obsegu kakor je to bilo pred vojno.

Kar se tiče obalne plovbe, je pridržana našim plovbenim družbam.

Za obmejni promet so bile dodane posebne konvencije.

Omeniti je treba, da se bo morala izdelati še cela vrsta konvencij, ki naj specificirajo posamezne točke pogodbe.

Natančneje poročilo o tej velevažni trgovinski pogodbi bomo prinesli, ko se objavi cela pogodba.

Ivan Avsenek:

Stanovanjsko vprašanje pred angleškim parlamentom.

(Konec.)

Da je Angleška mogla pristopiti k tako obširnemu reševanju tega problema, se ima zahvaliti predvsem dvema dejstvom, ki jih žalihože druge države nimajo: na eni strani je angleška valuta zgubila napram zlatu samo okoli 10% svoje vrednosti. To seveda ni merodajno, kajti cenilni indeks se je dvignil na 176, če vzamemo 100 kot srednji cenilni indeks za petletje pred vojsko. Ta je seveda merodajen, posebno za najemnine, vendar pa je še razmeroma zelo nizek, če vpoštevamo, da se je v drugih državah dvignil za sto in sto, včasih kar za tisoče procentov.

Drugo dejstvo pa je, da je obrestna mera na Angleškem danes skoraj ista kot je bila pred vojsko. Kapital ni dražji kot je bil pred vojsko. Ta činjenica je posebno važna za stavbe, kajti stavbe so tipične vrste fiksne kapitala, kjer se vrednost fiksnega kapitala ne določa po investicijskih stroških, nego po tem, koliko nese. Za vrednost te ali

Schicht

Pravo
Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je priljubljeno pri vseh varčnih gospodinjah

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

5

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

10

To je bilo najbolj strašno, kar se mi je pripetilo na potovanju. Pripeljali so nas pred grad. Na trati je stalo čudo ljudi. Kleli so in grozili, ko so nas zagledali. Svetiljke so gorele in dve ali tri plamenice. Na trati je ležal naš tovariš. Kapa mu je bila padla z glave. Dolgi, rjavi lasje so viseli okrog levega, mladega obraza in v sencih se je videla rana od revolverja poljskega čuvaja na gradu. Stari gospod, njegov oče, stopi k nam. Bil je bled kot stena. Dvignil je roke, kot bi nas hotel udariti. Na stolu je sedela stara gospa, njegova mati. Sedela je čisto tiho, ne da bi kaj izpregovorila.

»Kako pride k Vam? Kako pride k Vam?« vpije stari. Tovariši niso mogli spraviti iz sebe besedice od strahu. Tedaj sem rekel jaz:

»Milostljivi gospod, pri nas je bil samo osem tednov. Našli smo ga sestrane ga ob cesti. Posodili smo mu trobento in kupili dve novi srjaci. Zdaj je hotel sem, da bi tukaj piskal, pa smo ga pregovorili. Ostal je v Praisewitzu pri »Črnem orlu« in jutri nas je hotel zopet dobiti v Torns-dorfu. Kako je prišel sem in kakšna nesreča se je tukaj zgodila, tega ne slutimo.«

Gledal me je dolgo presunljivo, potem pravi orožniku:

»Pridržati boste morali može, dokler se vse ne ugotovi, toda mislim, da so nedolžni. Poznam pa tega lopova — kaže na mrtvega — da je on to vse izvršil.«

Nato se obrne k služabniku in reče: »Prinesite mi plašč in klobuk in milostljivi gospo plašč in klobuk in daj takoj na-

preči! Praga te hiše ne prestopim nikdar več.«

Plašča in klobuka prideta. Voz pridra. Tedaj pravi ženi: »Pojdi!« Moral jo je odtrgati od stola. Komaj je šla. Ko je bila pet ali deset korakov proč, se mu je izvila, prihitela nazaj, se sklonila nad mrličem in ga prekrizala na čelu. Mož jo je temno gledal, nato jo je prijel za roko in jo potegnil za seboj. In takoj potem je voz oddrdral. Kmetje so jokali in mi godci tudi. Štiri dni so nas imeli v preiskavi, potem pa izpuščili.

Vsi so najprej molčali, ko so slišali to zgodbo, potem je pa vsak povedal svojo misel in obsodil mrtveca. Samo Hellmich je molčal.

»Spoštuj očeta in mater!« Če je to kot otrok slišal v šoli, se mu je stemnilo oko in njegova duša je zasajala.

Ko je bil dvanajst let star in je vse vedel, je sovražil očeta.

Njegova mati ni bila vlačuga. Vse je bilo v redu in lep, dober obraz je imela. »Čist obraz,« mu je rekla nekoč stara, dobra žena, ki jo je videla v krsti.

To je bilo, kar je držalo njegovo mladost.

In zato je nasproti podčastniku spoštoval spomin svoje matere in ga branil.

Oni pa — ki je njemu dal življenje, nji pa življenje vzal, ki se je zgubil v temo, ko je to storil, da ga ni nihče videl, ki ni dal odgovora na smrtni klic materin in otrokovo vpitje po življenju, ni stegnili roke, da bi malo poskrbel —.

Njega je sovražil, sovražil že kot otrok!

Če je slišal druge otroke, da govore »oče«, če je videl, da se kaže močan mož

prijaznega ali veselega ali vsaj odkritega proti svojemu otroku, se je on, ki je veljal za pametnega, pa trmastega dečka, večkrat skrivaj obrnil, gledal srepo v prazni zrak in vprašal: »Kje si? Kje se skrivaš? Kaj si tako bojzljiv? Kaj si tako skop?«

In ko je bil zaprt in mu je sramota in ječa težila dušo, ga je često klical v svojem srcu: če je težko delal ali počival na trdem ležišču, je mučil svojo domišljijo, dokler ni stopil predenj surov, bojzljiv, hudoben človek, in ti podobi je rekel »oče«, jo sodil in ni priznal nikdar usmiljenja.

Kolikokrat je šla, odkar je godec, iz njegovega srca misel zlobe in sovraštva iskat v negotovost moža, ki je vse zakrivil! Iz bednih prenočišč, iz blata in mraza, mu je poslal prokletstvo na dobro obloženo mizo, ki se je šibila nekje v tujini in ni imela prostora za sina. In na dolgih samotnih potih, če so tovariši tihi in nejevoljno stopali in jih ni bila volja črhnuti besedice, se je izpraševal, čemu brodi po mrzlih lužah in mehkih močvarah, in si je samo to želel, da bi prispel k očetovim vratom, ga poklical iz bojzljive hiše, ga udaril po obrazu: »Tu imaš — tu — ti — ti oče!« in bi šel zadovoljno naprej.

Ni bil vedno tak. Mehak, boječ dečko je bil, bolj v strahu kot vsi, da ne bi storil komu krivice.

Toda eno rano je imel. Kdor se je to dotaknil, ga je zadelo orožje, katero je dobil.

Tovariši so spali. Slišal je njihovo globoko dihanje.

Kaj bi bilo, če bi eden tukaj ostal, če bi ostali vsi? Čudni doktor, ki je bil gotovo dober človek, je že vse spravil pod stre-

ho, samo njega ne. Gostilničar ga ni hotel sprejeti. Njegovega dela ni maral nihče.

Sedaj se je zopet razsrdil.

»Da, da, dragi moj oče! Tvoj sin je zopet čisto zapuščen. Tovariši so ga pustili na cedilu. Kašlja, večkrat ga bode v prsih, nikaka šala ni zanj hoditi kot berač po svetu. Nimaš kruha, nimaš dela zanj?«

Oče, povedati ti hočem neko zgodbo, ki jo beremo v svetem pismu:

Tedaj pravi sin, ki je zapravil vse premoženje: »Vstal bom in šel k očetu in mu rekel: Imej me kot svojega dninarja.«

Hočeš? Hočeš me imeti kot dninarja? Ne skrivaj se! Ne poznam te, toda vem, da imaš hišo in posestvo. Če bi bil ubog, bi bil obdržal mater, ker njen obraz je bil lep in čist. Ti si bogat in zloben.

Jaz nisem zapravil premoženja, ga nisem imel. Za vse, kar imam, si me ogo-ljujal.

Tudi ne maram biti tvoj dninar! Zažgal bi ti kozolce.

Dež bije po oknih. Vihar tuli. Temno in čudno je v veliki dvorani.

Prebival je v gradu! Imel je očeta, ki ga je priznal, imel je mater, živo mater. In postal je berač kot jaz. In postal je tat!«

Mine ura. Tudi on zatisne oči.

Mirno, vedno bolj mirno piha. Bolest zgine, mir pride. — — —

Vrata v dvorano se odpro. Deklica vstopi s tihim korakom, služkinja. Pozna se ji na preprosti obleki in slabem predpasniku. Njen obraz je pa mlad in lep.

(Dalje sledi.)

Dr. Havička čaj za želodec in čiščenje, znano sredstvo proti težki prebavi, proizvaja edino le Mestna lekarna v Zagrebu, dobiva se pa po izvorni ceni v lekarni Leustek

čakovati, da bodo v prvih devetih mesecih znašali državni dohodki za preko ene milijarde več, kot je bilo predvideno.

g Denarni trg v Združenih državah. Kratkoročni krediti so se dajali v začetku junija po 2.75 odstot. do 4.50 odstot., krediti na daljši čas pa od 4 na 4 in pol odstot. Newyorška banka in Cleveland Federal Reserve bank so znižale diskont od 4 in pol na 4 odstot.

g Pomanjkanje gotovine na Dunaju. Na Dunaju vlada zadnje čase precejšnje pomanjkanje gotovine. Značilno je, da nameravajo avstrijske tovarne v dunajskem arsenalu prodati 400 vagonov starega železa v inozemstvo, samo da dobe za vzdrževanje obrata razpoložljiva plačilna sredstva.

g Letošnja žetev podonavskih držav. Oddelek za gospodarsko statistiko v Washingtonu je izdelal poročilo, v katerem navaja, da bodo postale podonavske države močne konkurentinje ameriškemu žitnemu eksportu. V poročilu se naglašja, da se je po 1. 1921 položaj teh držav znatno zboljšal. L. 1923 so izvozile podonavske države žita za 38 milijonov bušlov in za tekoče leto se smatra, da se bo položaj še zboljšal.

g Likvidacija avstrijske »Holzbank«. Avstrijska »Holzbank« stoji neposredno pred likvidacijo. Banka ima velike zaloge lesa, katere bo v kratkem času težko razprodala.

g Deficit v angleških državnih financah. V prvem tromesečju angl. finančnega leta 1924-25 t. j. od 1. aprila t. l. do 30. junija t. l. izkazujejo angleške državne finance deficit 38.9 milijonov funtov sterlingov.

g Izkaz Narodne banke dne 8. julija t. l. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 30. juniju t. l.) Aktiva: metalna podloga 434.8 (— 1.5), posojila 1340.0 (+ 8.4), račun za odkup kronskih novčanic 1208.2, račun začasne izmenjave 389.9, drž. dolg 2966.3, vrednost drž. domen 2138.3, saldo raznih računov 53.7 (+ 16.8), skupaj 8531.3. — Pasiva:

glavnica in rezervni fond 81.9, bankovci v obtoku 5518.1 (+ 84.2), drž. račun začasne izmenjave 389.9, drž. terjatve — (— 3.6), razne obveze 390.80 (— 56.8), drž. terjatve za založene domene 2138.3, zija 63.0, skupaj 8531.3.

g Češkoslovaška sladkorna industrija. Leta 1912. se je nahajalo na ozemlju sedanje češkoslovaške republike 188 sladkornih tovarn v obratu, od tega na Češkem 125, na Moravskem 56 in v Šleziji 7. Ob prevratu je obratovalo 197 tovarn. V zadnji sladkorni kampanji (1923-24) pa je obratovalo samo še 163 tovarn.

g Višina madžarskega posojila v inozemstvu. Iz Budimpešte poročajo, da bo znašal madžarski dolg iz inozemskega posojila, upoštevaje emisijski kurz 88 in stroške, ca 287.5 milijonov zlatih kron. Skozi 20 let se bo porabilo za obresti in amortizacijo letno približno 28 milijonov zlatih kron.

g Tržaški prekomorski promet. Zadnjič smo poročali o tržaškem železniškem prometu v aprilu t. l., sedaj pa dodajamo še podatke o prekomorskem prometu v istem mesecu. Celokupni prekomorski promet je znašal aprila meseca t. l. 3 milijone 60.464 met. stotov napram 1 milijonu 357.102 met. stotov v istem mesecu lani. Promet je torej narastel od aprila 1923. do aprila 1924. za 125 odstot. Uvozilo se je največ iz Anglije, britanske Indije, iz severoameriških Združenih držav, iz Holandije, iz Egipta in iz Italije. Izvažalo pa se je v severno Ameriko, v Italijo, v Anglijo in v Argentino.

g Razstava goveje živine in konj na ljubljanskem velesejmu se priredi v nedeljo dne 24. avgusta in bo trajala ves dan od 8. ure zjutraj do 6. ure popoldne. V razstavo se pripuščajo čistokrvne živali vseh govejih pasem, ki so v deželi razširjene, in sicer plemenski biki od pol leta starosti naprej, močne krave in telice, od plemenskih konj žrebčarjskih in težkih pasem pa žrebci, kobile z žrebci, mla-

de kobile in mladi žrebci, razen teh pa tudi konji za uprego in za ježo. Do 8 ure zjutraj mora biti vsa živina na licu mesta. Vsak razstavilec mora sam skrbeti za strežbo živini. Potrebna krma se bo lahko dobila proti odškodnini na razstavišču. Kdor želi svoje živali razstaviti ali za tekmo in premovanje, ali za prodajo, jih mora prigrasiti zadnji čas do 25. julija t. l. Kmetijskemu odseku velesejma v Ljubljani, ki poskrbi tudi za znižano voznino po železnici.

Naznanila.

— Prostovoljno gasilno društvo Škocijan pri Turjaku vabi na veliko vrtno veselico, ki se vrši v nedeljo 20. t. m. na senčnatem vrtu Franc Peterlina v Škocijanu. Za vsestransko zabavo je preskrbljeno. Užitek krasnega izleta bo venčala izborna postrežba s pristnimi vini ter z miznimi in gorkimi jedili.

Dijaški vestnik.

d Belokranjska dijaška zveza. V nedeljo, 13. t. m. je predsednik semiške dijaške zveze sklical občni zbor v Črnomlju. Povabil je tja vse belokranjske kat. dijaštvo, kjer se je preosnovala semiška dija. zveza v belokranjsko dija. zvezo. Povabljeni so se do malega udeležili obnega zbora in navdušeno pozdravili presrečno idejo: Vse kat. dijaštvo v prelepi deželici Belokrajini se organizuje, postaja eno telo. V tem velikem telesu pa se naj izobrazuje tudi velika duša za delovno ljubezen do domačega ljudstva in domačega ognjišča. Tega dne so zrasli iz dijaštva načrti za celo leto: dasi je članstvo razkropljeno do zadnjih obmejnih sel Belokrajine, vendar bo prirejalo skupne sestanke ob znamenitejših dneh (člani semiške župnije še celo vsak teden), skupne dramske prireditve, skupne izlete. »Lahinja« (naša

domača rečica, ovenčana z vrbjem, kamor je semiško dijaštvo teden za tednom zahajalo na skupne sestanke) zgolj leposloven list, ki je bil osnovan že lansko leto, bo letos prinašal poleg leposlovnih del, predvsem gospodarska vprašanja. Tudi predavanj take vsebine bodo letos polni sestanki. Na globoko hočemo zajeti med naše ljudstvo, česa potrebuje na gospodarskem polju, da se mu nasvetuje in odpomore. Človek, ki bi stopil v dvorano in videl v dijaštvu tisto svežost, ki je lastna idealnemu dijaštvu, bi dejal: Dosti je tu sile in mladosti; fantje, dajte jih svojemu ljudstvu! In iz srca bi privrele besede: vse, vse... — G.

Učiteljski vestnik.

Pravna zaščita učiteljev »Slomškove zveze«. Dogajajo se slučajji, da opusajo tu in tam učitelje, ki so organizirani v »Slomškovi zvezi« — kot protidržavne elemente. Na zborovanju v Celju se je zato sklenilo, da si najame Zveza svojega pravnega zaščitnika. Kdor koli bo še opsovan s takimi neutemeljenimi izrazi, naj zmerjača s pričami vred naznani osrednjemu odboru, ki ga bode izročil našemu advokatu v svrhu sodnega postopanja.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.					
Normalna barometerska višina 736 mm.					
Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
15. 7. 21 h	736.2	24.3	1.5	jasno vzh.	
16. 7. 7 h	737.9	21.4	1.4	jasno s. vzh.	
16. 7. 14 h	735.2	25.2	2.5	d. obl. vzh.	

Graški velesejm zvezan z lovsko in športno RAZSTAVO

Zaključek prijav 31. julija

30. avgusta

1924

8. septembra

Na podlagi posetniške legitimacije, ki stane 1 avstr. šilling ali 10.000 a. K., imajo posetniki na avstrijskih železnica za 25 % znižano voznjo!

Zobozdravnik

Dr. med. univ. **Otmar Dernjač**
se je preselil iz Gregorčičeve
ulice 14 v
Stolno ulico 1/II.
Maribor

Dijak išče

v Mariboru stanovanje s hrano pri boljši, solidni rodbini. Ponudbe se prosijo pod »Sedmošolec« na upravo lista št. 4027.

»RESISTA«

ognjetrda steklena posoda za kuhinjo in laboratorij. Zastopnika za Slovenijo iščemo. Ponudbe z referencami na »Magyar Hirdeto Iroda«, Budapest IV. Varoshaz utza 10 pod šifro »Resista«.

Globoko potrtem srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena soproga oziroma mati, gospa

Mici Pungariner roj. Potokar
trgovčeva soproga

danes v torek, dne 15. julija popoldne, nagle smrti preminula.
Blago rajnico priporočamo v pobožen spomin.

Višnja gora, dne 15. julija 1924.

• ŽALUJOČI OSTALI.

16letni deček se želi izučiti ključavničarstva

Naslov pri upravi pod 4051.

UČENEC,

močan, zdrav, priden, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, ne pod 15 let star, se sprejme takoj. Predstavi se je do 20. t. m. pri trdnici Ignac Andrašič, Kranj. 4035

PRODAJALKA

(začetnica) mešane stroke išče mesta, najraje na deželo. Ponudbe na upravo lista pod št. 4047.

Blagajničarka

se sprejme v restavraciji na glavnem kolidvoru v Ljubljani. 4030

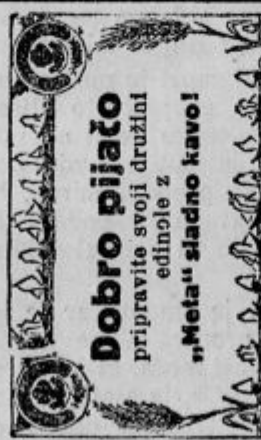
Kot vajenec

se sprejme v špecer. trgovino v Ljubljani krepak deček poštenih staršev z 2 meščanskima ali realnima razredoma. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 4010.

Sprejemem vajenka

za trgovino z mešanim blagom v Ljubljani brez oskrbe. Naslov v upravnistvu pod št. 4020.

Tapetniškega vajenca takoj sprejemem. Rudolf Radovan, Krekov trg 7. Ljubljana.

DRAŽBA.

Dne 27. julija 1924 ob 3. uri popoldne se vrši na lgu št. 95 prostovoljna sodna dražba Anton Intiharjeve zapuščine in sicer nova prilična hiša s trgovino in gostilno, pod in svinjak, travnik, njiva, gozd, delež na pašniku, površina 1 ha 48 a 96 m², izklicna cena 51.560 Din. — Okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek VIII, dne 16. julija 1924.

POZORI! POZORI! Plačujem po visokih cenah stare obleke

čevlje in pohištvo itd. Dopisnica zadostuje; pridem tudi na dom. Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 4041

Javna zahvala.

Podpisani sem se na novo zavaroval pri jugoslovanski banki »SLAVIJE« v Ljubljani in dasi še nisem bil vplačal prvoletne zavarovalnine, mi je le-ta izplačala o priliki požara polno odškodnino za pogorelo poslopje. Za to brezprimerno kulantnost se ji moram javno zahvaliti ter jo vsakomur najtopleje priporočati.

Todraž pri Škofji Loki, dne 13. julija 1924.

MATIJA JENKO l. r.

Ia TRAPISTOVSKI
SIR
z DNEVNO DOBAVO nudi
BOR. SBIL — Kočevje.

Berdo

za tamburaške zборе, popolnoma nov in nerabljen se poceni proda. Kje, pove uprava lista pod št. 4034.

Takoj se odda

lokal

za delavnico. Poizve in ogleda se Celovška cesta 49 Sp. Šiška. 4052

IZJAVA.

Ivan Bitenc p. d. Lukov preključujem in obžalujem besede, s katerimi sem obdolžil Antona Basti nepoštenega dejanja.

Kokarje, 12. 7. 1924.

Ivan Bitenc.

Gostilniško posestvo

pri Ljubljani, 20 minut od glavne pošte ob glavni cesti, z dobro vpeljano mešano trgovino, velikim gospodarskim poslopjem in obširnimi vrtom, se proda ali odda v najem. Samo resni reflektanti naj se zgledajo v Gospodarski pisarni Jos. Tribuč, Ljubljana, Glince. 4048

DRAŽBA.

V nedeljo, 20. t. m. se bo prodala na javni dražbi tik Matjanove tovarne njeve, pripravna za stavbne parcele. Kupci naj se zbero ravno tam ob 3. uri popoldne v Sp. Hrušici.

Majhen lokal

ob glavni cesti, jako pripraven za kakega obrtnika, se s 1. avgustom odda. Naslov v upravi pod št. 4026.

POKRIVANJE STREH

vseh vrst z opeko, eternitom, lepenko, kakor tudi vsa popravila (posebno cerkve) izvršuje po najnižji ceni M. Ivnik, krovec, Sisek. Informacije brezplačno.

Koruzno meko

vsak dan sveže mleto, dobavlja za ceno K 12-50 za kg. Naročila na »Posavina«, umetni mlin, Sisek. 4037

Manjša hiša

v mestu ali najbližji okolici Maribora s razpoložljivim stanovanjem se kupi. Ponudbe na: Anončno ekspedicijsko Varski nasl. Maribor, Slomškova trg 16. 4036

VSAKOVRSNA

ročna dela

vzajem v komisijisko razprodajo v moji filijalki na Bledu. Naročila je poslati na »Atelje ročnih del« Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

Inserirajte v »Slovincu«!

STANOVANJE

1-3 sobe s kuhinjo, v bližini Vodmata išče mirna stranka brez otrok kot najemnik ali podnajemnik. Plača se tudi pol leta naprej. Ponudbe na upr. Slovenca pod »Novi dom«. 4013

Kdor da več

za priporočilo svoje trdnice ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje česče večje škode.

Poravnajte naročnino!

Prometni zavod za premog d. d.
V LJUBLJANI
prodaja
PREMOG

IZ SLOVENSKEH PREMGOVNIKOV
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premgovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvostni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. II.

Papir v rolah

z natisnjeno firmo
in reklamo
se dobiva pri

Pantič in drug
Beograd

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg 6 v Ljubljani Mestni trg 6

Hranilne vloge in pa vloge **8% do 10%** na tekoči račun obrestuje po 8% do 10% ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. — Večje vloge z odpovednim rokom pa obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvo. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.